

ELOFIZETÉS

NELYBEN:

ny évre 24 korona.
ny hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

ny évre 28 korona.
ny hóra 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

banda és petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási petít sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, március 30.

Meghívó.

Az aradi nemzeti munkapárt csütörtökön, e hó 31-én, d. u. 6 órakor a Központi-szálloda nagytermében képviselő-jelölő közgyűlést tart, melyre a párt tagjai a tárgy fontosságára való tekintettel teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Az elnökség.

Mikor egymásról beszélnek.

Arad, március 29

Finomnak és lovagiasnak csöppet nevezhető Lengyel Zoltán eljárása, aki Zilahon azt mondotta a Justhátról: „ismerem őket, hiszen én is abból a bandából való vagyok.” Az embernek még a tévelygéseit is meg kell becsülni, különösen, ha azok már nem igen nevezhetők ifjúkori elcsúszásnak. Ha már egy társaságban valaha tagjai voltunk, s a vele való együttlétnék némi előnyeit élveztük, azt nem szép dolog bandának nevezni, a mikor már nem szorulunk rá.

Ezért kár lenne politikai anyagot készíteni abból, amit Lengyel Zoltán — megint csak a citátum kedvéért használjuk ezt a szót — a „bandáról” mondott. Hogy ott nem dübög az őszinteség, hogy annak tagjai

ép oly alakoskodók egymással szemben, mint amilyen kevésbé egyenesek, ha a választókhoz szólnak, az nem új dolog. A hősök, a pártvezetők különleges erényeit mások is megismerték, akik azt nem oly közvetlen közelből figyelték, mint arra Lengyel Zoltánnak alkalmá volt. S hogy Lengyel Zoltán elítéli az obstrukciót, arra legfőleg a régi közmondás igazságát lehet idézni, hogy a szegénylegényből lesz a legjobb perzekutor. Lengyel Zoltán, aki valaha egy fogalom volt az obstrukcióval, legjobban tudhatja, hogy az mennyire ártalmas s legjobban, ha maga hajigálja a klotür pályáját az obstrukciók felé.

A nyilatkozatban az az érdekes, a hogyan Lengyel Zoltán beszélt. Mert ezt a haremmodort Lengyel Zoltán csakugyan a „bandából” hozta, s ez, ha nem is mondta volna, eleven bizonyága, hirdetője volt annak, hogy nemcsak közölök, de talán közélük is való. Az a társaság ez, amely uraknak, testvéreknek, párthíveknek tiszteli egymást, amíg egy uton járnak, amíg közös céljaik vannak; amint szétválnak, vagy egy a többitől, vagy egy rész a másik résztől, már bandának tisztelik azt, aki nincs velük. Nem Lengyel Zoltán nyilatkozata az első példa erre. Ilyen módon traktálják egymást, hol nyílt szónoklatokban, hol magán-csevegésekben az egykori testvérek: a Kossuth- és Justh-párt. Arról nem is kell szólni,

hogy a koalíció egykori szövetségesei milyen módon folytatják a régi szerelmet. Zichy Aladár grófot, a koalíció volt miniszterét tegnap záptojással dobálták meg a függetlenségi, bizonyoságot téve arról, hogy ezt a politikai fegyvert nem csupán a koalíción kívül álló politikusokkal szemben lehet és illik használni.

Önmagukat jellemzik ezzel a harcmóddal. Ez a türelmetlenség a kezdeté és a vége az ő politikai életüknek. Amíg a koalíció együtt volt, addig a régi szabadelvű párt volt a „banda,” amikor a koalíciók szétváltak, mindenik a többi pártot nevezte így, s mikor a függetlenségi párt kettészakadt, a két frakció mindenike az átellenben levőket nevezte bandának. Ha ma Lengyel Zoltán nevezte őket így, megeshetik, hogy holnap Batthyány Tivadar lép ki, s ő nevezi ilyen társaságnak az együttmaradókat.

S végre is, ők maguk ismerik egymást legjobban. Ha az elvált házaspár állításait a gyűlölet duzzasztja meg, a mikor egymást becsmerlik: mindenesetre nekik lehetett egymást legjobban megismerni. És ha a választók arra hallgatnak, a mit a „bandából való” mondanak a „bandában maradtak”-ra, — hát hamar készen vannak az ítéletükkel.

Izléstelen küzdelem ez, — de Lengyel Zoltán ezt is tőlük tanulta. Ezzel mondta el az ő legrosszabb tulajdonságukat, s a legnagyobb gyön-

Pesti színházi pletykák.

Husvétii apróságok

— Fővárosi levél. —

(Cs. és K.) A Magyar Színház pompás új adarabjának a címébe — mint most már ki tudja — egy nagyzerű tipográfiai tréfa juttatva azáltal, hogy a Csákó és Kalap tői nagyobb és va-tagabb betűvel van nyomtatva.

A való vonatkozással egy színpadi szerző színházi kritikus kedvesen és mulatságos megírt levélben kérték a minap jegyet László Ödöntől, a Király-színház titkárától a Csákó és Kalap péntek esti nyilvános főpróbájára. Együtt kettő-hárman a kávéházban és onnan a következőképen megírt, sőt megírt levelet küldték el titkárnak:

Kedves László!

CSak Eppen Két jegyet kérek a „Csákó és Kalap” főpróbájára.

Pásztor Árpád.

CSinos ES Kedves titkár ur!

CSodálattosmód En is Kérek egy jegyet a főpróbára.

Kéri Pál.

CSirke ES Kakas nem érdekel annyira a „Chantecler” ben, mint a „Feldherrnhügel” főpróbája. Ezért kérek én is két jegyet.

Adorján Andor.

(Blaháné és a cigány.) Blaha Lujza a múlt hét egyik délutánján olyan helyen lépett fel, ahol eddig még soha életében nem szerepelt.

A nagy művésznő megjelent egy előkelő pesti hotelben és a hotel egyik szobájában leült egy asztal elé és beleénekelte három magyar nótát egy hatalmas töltésű gramofonba. Azt mondják, hogy ez volt az első eset, hogy Blaháné gramofonba énekelte, de kétségtelenül érdemes volt rászánnia magát erre a hallgatóság nélkül lezajlott hangversenyre, mert a három kis magyar nóta előénekléseért kerek ezer korona honoráriumot fizetett a párisi Pathé cég a nemzet csalogányának.

Blahánét természetesen cigánybanda kísérte, amikor a gramofonba beleénekelte. Köréje gyűltek az egyik leghíresebb pesti cigánybanda fekete legényei, melléje állt a primás és a gramofon kezelője megindítván a masinát, jelt adott, hogy lehet kezdeni.

Azonban mindjárt az első taktusnál baj támadt, mert a cigányok nagyon trémáztak. A gépet

meg kellett állítani és új lemezt kellett becsusztatni.

— Kérem szépen, méltóságos asszony, — szólt a primás Blahánéhez, mielőtt újból elkezdtek volna — tessék csak rám vigyázni és utánam gyünni az énekkel!

— Ne te ne! — pattogott erre mosolyogva Blaháné és megfenyegette ujjával a primást. — Talán te vigyáznál én rám, talán te gyünnél én utánam?!

(Mit csinál.) A boldog Lehár Ferenccel, akinek most minden este három operettje kerül előadásra Bécs három operett-színházában, a bécsi Theater an der Wien folyosóján találkozott a minap egy régi jó budapesti ismerőse, egy magyar operett-librettista.

Lehár nagyon megörült pesti barátjának, akikt már évek óta nem látott és érdeklődve kikérdezte, hogy hát mit csinál, min dolgozik mostanában és a többi.

Amikor a színpadi író elmondott mindent magáról, ő kezdte el a kérdezősködést:

— Hát maga, kedves mester, mit ír?

— Hogy én mit írok? — felelte nevetve — semmi egyebet, kedves barátom, csak szerződések írok alá ...

géjüket. Mert ez a harcmodor fordította el tőlük a nemzet rokonszenvét, ez tette őket képtelenné, hogy országot vezető, kormányt alkotó párt legyenek és ez hozta meg a vágyat egy olyan párt, olyan többség után, a mely céljaiban komolyabb, küzdelmeiben férfiasabb. Ezt a pártot a belőle kilépők is jobban fogják megbecsülni, mint a függetlenségi pártokat azok, akik ma még tagjaiul nevezik magukat.

Harcok küszöbén.

A szociálisták határozata.

Távirati tudósítás.

Arad, március 29.

A szociáldemokrata párt tegnap folytatott kongresszusán megfújta a harci riadót. A Justh-párt is tovább harcol és egyre-másra veszt el hiveit. Ma is otthagya egyik régi hive: Kmety Károly.

Mai távirataink ezek:

Minisztertanács.

Holnap, szerdán délelőtt 10 órakor minisztertanács lesz, mely után Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök, vagy szerdán este, vagy csütörtökön Bécsbe utazik.

A Nemzeti Társaskör átalakulása.

A Nemzeti Társaskör választmánya ma este Csáky Albin gróf elnökle alatt ülést tartott. Mindenekelőtt felvettek 128 új tagot, azután a kiküldött bizottságnak a kör politikai klubba való átalakulására vonatkozó alapszabálymódosítási tervezetét tárgyalták és egyhangulag elfogadták. Elhatározták, hogy április 10-én rendkívüli közgyűlést hívnak össze, amelynek feladata lesz a politikai klubba való átalakulását határozatilag kimondani. Az új klubnak a Nemzeti Munkapárt Országos Köre lesz a címe. A Nemzeti Társaskör mindama tagjai, akik bizonyos határidőn belül nem jelentik be kilépésüket, tagjai lesznek az új pártkörnek is, azoknak pedig, akik jelentkeztek a nemzeti munkapárthoz való csatlakozásra, külön kell jelentkezniük a pártkörben való felvételre.

A párt hivatalos jelölései mindeddig nem történtek meg.

Kmety Károly visszavonul.

Kmety Károly egyetemi tanár, volt országgyűlési képviselő ma bejelentette Justh Gyula pártelnöknek, hogy kilép a függetlenségi pártból. Kilépését azzal indokolja, bár ma is egyedül a Justh-pártot tartja a függetlenségi elvek igazi képviselőjének, az aktuális politikától visszavonul.

A szociálisták magatartása.

A magyarországi szociáldemokrata párt ma folytatta a husvétvasárnapján megkezdett kongresszusát. Az elnöki székből Králik Ferenc ült, ki az ülés kezdetekor kihirdette a tegnapi választás eredményét. A pártvezetőség tagjai lettek: Bokányi Dezső, Buchinger Manó, Garami Ernő, Garbai Sándor, Králik Ferenc, Kunfi Zsigmond, Peidl Gyula, Rády Sándor, Tarczai Lajos, Tetzársz Károly és Weltner Jakab. A pártgyűlés ezután áttért a napirend harmadik pontjára, a politikai pártok és a választójog kérdésére. Előadót Kunfi Zsigmond volt, aki határozati javaslatában az összes parlamenti pártokat teszi felelőssé azért, hogy a most feloszlott országgyűlés az általános választójog megalkotására tett ígéretét megszegte. — A pártgyűlés megállapította, hogy a nemzeti munkapárt programjának és alakuló ülésén hozott határozatának, nemkülönben

eddiggi politikai agitációjának tanúsága szerint, az általános választójog elengedése, miért is ellene a legélesebb küzdelmet indítja meg. A pártgyűlés az előadónak azt a javaslatát, hogy a párttagok ott, ahol maga a párt jelölte nem állít, azt a jelöltet kötelesek támogatni, aki az általános, titkos, egyenlő, községenkénti és közvetlen választójognak záros határidőn belül és minden más kérdést megelőző megvalósítására kötelezi magát, kiegészítette azzal, hogy a választójogot nemre való tekintet nélkül minden husz éven felüli egyén részére követeli és így a mostani határozat értelmében a szociáldemokraták programjába a nők választójoga is bekerül. A pártgyűlés a Gyáripárosok Szövetsége által javasolt és Tisza István által annyira portált eszmét, hogy a választójog csak az ipari proletáriátusra terjesztessék ki, visszautasítja, mert csakis a teljesen egyenlő választójog hiva és a választójog ilyen megvalósítása az agrár feudális uralom meghosszabbítását jelentené.

Választási mozgalmak.

Távirati tudósítás.

Arad, március 29.

Magyarokanizsáról jelentik: A magyarokanizsai választópolgárok egy része Lovász Márton jelölése mellett foglal állást, míg a lakosság másik része Tallián Vilmost, Tallián Béla volt miniszter testvéröccsét szándékozik jelölnek megnyerni.

Vácról jelentik: Husvét hétfőjén a váci kerület igen nagyszámu választóinak jelenlétében megalakult a nemzeti munkapárt. A gyűlést Huber József dr. váci földbirtokos nyitotta meg. Folytonos helyesléssel kísért lelkes szavakban fejtette ki a nemzeti munkapárt programját és alakulásra hívta fel az egybegyűlteket. Utána nemeskéri Kiss Pál nyug. államtitkár az önálló bank és a vámterület kérdésében fejtette ki a nemzeti munkapárt programját. Ismertetette Tisza István gróf hazafias, minden igaz magyart hálára kötelező elveit és kérte a választók csatlakozását a nemzeti munkapárthoz. Utána Rényi József dr. műegyetemi ny. r. tanár a központi nemzeti munkapárt képviselőben beszélt. Ismertetve a koalíció működését, statisztikai adatokkal igazolta a kiegyezés mizériáit. Szavait nagy lelkesedéssel és általános helyesléssel fogadták. Majd Nagy Sándor püspöki eradalmi jószágigazgató indítványára a kormányt a képviselőházi merénylet szerencsés kimenetele és hazafias vállalkozása alkalmából a gyűlés táviratilag üdvözölte. Az elnök szavai után a munkapárt megalakult és elnökké egyhangulag Ráday Gedeon gróf ikladi nagybirtokost kiáltották ki.

Szekszárdról táviratozzák: A szekszárdi függetlenségi és 48-as párt polgárai látogatott gyűlést tartottak, amelyen Batthyány Tivadar grófot jelölték, amiről Batthyány grófot táviratilag értesítették. Üdvözlő táviratot küldtek Justh Gyula pártelnöknek. A Kossuth párt jelöltje Szabó Károly volt képviselő lesz.

Zsolnáról jelentik: A nagybittsei kerület nemzeti munkapártja husvét hétfőjén tartott gyűlést. Ifj. Holmann Lajos dr. jelölték képviselőnek, aki mindjárt elmondotta programbeszédét, amelyet a választók nagy lelkesedéssel hallgattak meg.

Gyuláról jelentik: A gyulai 48-as párt hétfőn jelölt gyűlést tartott, azonban a jelölt személyére nézve a vélemények annyira eltérők voltak, hogy nem tudták megállapodásra jutni. A párt a legközelebbi vasárnap újból jelölőgyűlést tart.

Békésről jelentik: Ivánka Imre függetlenségi Kossuth-párti jelölt hétfőn délután mondata el programbeszédét a község háza udvarán. Ivánka másfél óras beszédében fejtette ki programját.

A gyomai függetlenségi párt hétfőn délután tartotta jelölt gyűlést és újból Pábray Károlyt jelölték képviselőnek, a ki nyomban elmondta programbeszédét.

Alsókubinhól jelentik: A nemzeti munkapárt husvét hétfőjén tartotta Alsókubiban alakuló gyűlést, a melyen pártelnökké Scholz Ottót, Kubinyi Árpádot pedig tb. elnökké vá-

lasztották. Scholz a választók nevében a mandátumot felajánlotta Kubinyinak, aki aggrárára való hivatkozással azt nem fogadta el, hanem maga helyett Richter plébánost ajánlotta, a kit nagy lelkesedéssel kiáltottak ki jelöltnek. A gyűlés a kormánynak és Tisza István grófnak bizalmat szavazott és őket támogatni ígérte, a képviselőházi nemtelen botrány felett pedig megvetését nyilvánította és a miniszterelnöknek és minisztertársának részvétét fejezte ki.

A néppárt szerdán Trsztenán alakuló gyűlést tart, amelyen a bobrói kerület jelöltje, Szikcsák Ferencel szemben állít jelöltet.

Körmöcbányáról jelentik: A körmöcbányai választókerületben a március 28-án tartott néppárti gyűlésen Griger Miklós dr. jánosréti plébános, aki a néppárt hivatalos jelöltje, tartotta meg programbeszédét. A kerületben most három jelölt van: Vízzy Ferenc volt képviselő, Lukács László pénzügyminiszter és Grigor Miklós dr.

Szigetvárról jelentik: Tegnap délután tartotta nagygyűlést a szigetvári függetlenségi Kossuth-párt. Duchon Ödön volt képviselő beszámolója után ismét képviselőnek jelölték.

Az orozfalvai kerületben Gyürky gróf kormánypártival szemben fellép Romanov Péter dr. vingai ügyvéd, Justh párti programmal. Megválasztása iránt azonban nagyon kevés a reménye.

E hó 28-án tartotta meg Philipp János ujaradi volt képviselő beszámolóját 1 és fél óras általános tetszést keltő beszédében részletesen kifejtette a parlament 4 évi működését és a koalíció kormány alkotásait. Beszámolójának végeztével Kristofosák Gyula apátplébános szép szavakban méltatta a képviselő érdemeit, egyben ajánlotta jelölését. A jelenvolt választók egyhangulag Philipp Jánost újból jelölték. Netter Márton pártelnök indítványára április hó 2-án küldöttség fog a főispán elé járulni, hogy Philippet a nemzeti munkapárt hivatalos jelöltjének tekintsék. Philippnek eddig Krauszhar Károly, szintén munkapárti, az ellenjelöltje.

A hátszegi választókerülethez tartozó több száz választó polgár Balázs József fűrészgári tulajdonos elnökle alatt gyűlést tartott, amelyen a jelöltséget Kenderessy Árpád földbirtokosnak ajánlották fel, aki azt el is fogadta; üdvözlő táviratot küldtek Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöknek, Tisza István grófnak és Mara László főispánnak. Kenderessy győzelme biztosra vehető, minthogy a kormány hivatalos jelöltje és pártja erős.

SPORT.

+ B. E. A. K. — A. A. K. 2:2. Husvét vasárnapján érdekfeszítő matchben volt része Arad sportkedvelő közönségének. Az erős küzdelem mindvégig lekötötte a közönség figyelmét és nem egyszer nyilvánította tetszését egy-egy szép jelenetnél. Az egyetemiek a szőltől támogatva az első félidőben meglehetősen fölényben voltak, mi az eredmény is híven kifejez 2:0. Az első félidőben meglátzott az AAK. csapatán, hogy ez ideig elmerközése, mert összjátékot alig produkáltak, a pestiek mesés összjátékkal és gyors csatá révén két szép goalt lőttek. A második félidő az aradiak kerülnek fölénybe, csakhamar kiegítenek, sőt egy 11-es rugás majdnem meg a győzelmet. Major erős suttját azonban a kitűnő kapusa fogja. Majd a Beak kerül az A. kapuja elé, hol egy kavardásból egy erős veszélyezteteti az aradi kaput, melyet a kapus r. vetéssel ment. A félidő vége felé az AAK. uralja a helyzetet és kis hiba, hogy Beak nem vareséggel hagyta el a pályát. Kiss Menyhért bíró né mely dologban érthetetlenül bíraskodott. Az AAK. matche, bár nem hozott győzelmet, mégis respektabilis eredményt ért el, amikor 2:2 arányában eldöntetlenné tudta tenni a mérkőzést. Jövő vasárnap a „33. football klub” másodosztályu bajnok csapata jön le Aradra és mérkőzni fog az A. A. K.-kal.

Szervezkedik az aradi munkapárt.

Iparosgyűlés a Fehér Keresztben.
Megalakulás a harmadik kerületben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Mindenféle gáncsvetési kísérlet ellenére is teljes erővel és lelkesedéssel folyik az aradi munkapárt szervezkedése. Tegnap a Fehér Kereszt külön termében az aradi iparosság egy tekintélyes csoportja tartott gyűlést, amelyen csatlakozásukat jelentették be a kormánypárthoz. — Este a harmadik kerület sok szavazó polgára jelent meg a Riszterer-féle vendéglőben, ahol sok román szavazó is lelkesen sorakozott Tisza István zászlója alá. A harmadik kerületben való ilyen siker azért bir különös jelentőséggel, mert ezt erős függetlenségi városrésznak tartották.

A két gyűlésről szóló részletes tudósításunk a következő:

Aradi iparosok a munkapártban.

Hétfőn délután négy órákor több mint száz iparos jelenlétében Reinhart Gyula, a Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke nyitotta meg a gyűlést. Üdvözölve a megjelenteket, felolvasta Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnöknek az aradi nemzeti munkapárt minapi üdvözlőre küldött választát és kijelenti, hogy az aradi polgárság követni fogja a miniszterelnöknek a társadalmi és gazdasági megerősödés nemzeti munkájára felhívó szövegét.

Reisinger Sándor építész-mérnök fejtette ki ezután hosszabb beszédében a gyűlés célját és az aradi iparosságra váró feladatokat. A megjelentek tekintélyes száma — ugymond — a legjobban megcáfolja ellenfeleinknek híreszteléseit. Nem agítani jöttünk ide, hanem azért, hogy megjelöljük azt az irányt, melyben az iparosságnak saját jól felfogott érdekében haladnia kell. A közjogi sérelmek politikája lejárt. Az iparosságot a múltban akkori vezérei a közjogi harcok mezejére vitték és valahányszor a politikusok között harcolt ki, annak mindannyiszor az iparosság szenvedte kárát. A koalíció korszakát nem jellemzi iparos-barát politika. A koalíció meghozta az adóreformot, melynek áldásából nem kerünk (Derűlttség.) a munkásbetegség-tyűző törvényt, melyet nem úgy valósított meg, ahogy az iparosság érdeke kívánta, azt ellenben, amire igazán szükségünk volt: az ipartörvényt, nem csinálta meg, hanem csinált egy törvényjavaslatot, amelynek törvénynyé válását a legerősebb küzdelemmel kellett megakadályoznunk. Ellenben volt kvótá-emelés, volt obstrukció, amely minden becsületes munkát megakadályozott. Ma is működnek titkos kezek, melyek azt akarják, hogy elsősorban az iparosság gátolja meg a munka pártjának diadalra jutását. Ezek a titkos kezek nem közülünk valók és bennünket csak mint szavazó birkákat akarnak kihasználni. Az iparosságnak azonban csak saját létfeltételeit kell tekintetbe venni. Az iparosság egy részét bizonyos személyi kultusz viszi a másik táborba, pedig a személyi kultusz nem viszi előre az iparosság érdekeit. Az iparosság tisztelheti és becsülheti azt, akit tisztelendőnek és becsülendőnek tart, de most fontos, komoly, jövőre kiható dolgokról van szó, amikor többé nem jelszavakkal és nem személyekkel kell foglalkozni. Kérem Önöket, hogy az iparosság impozáns megnyilatkozása által cáfolják meg azt az állítást, hogy az iparosság most is csak jelszavak után megy és mutassák meg, hogy az iparosság diadalra segíti a munka pártjának zászlaját.

A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után Czeiler István szólalt fel. Kérte iparostársait, hogy a társadalomban csináljanak propagandát a munka pártjának és a párt aradi jelöltjének:

Tisza István grófnak. Nemcsak országos szempontból, de Aradváros szempontjából is óriási érdek Tisza zászlajának győzelemre juttatása. Leikes szavakban szólítja fel az aradi iparosságot, hogy csatlakozzék Tisza István jelöltsége mellé.

Czernóczy Mihály rámutat ezután arra, hogy milyen kiábrándulás érte az országot a koalíció kormányzásával. A múlt — ugymond — megtanított bennünket arra, hogy nem az üres jelszavakat kell figyelembe vennünk, hanem a munkát, mert mi csak a munka után élhetünk meg. Voltak akik felváltották aranyakra a függetlenség jelszavait, míg mi izzadtunk, küzdöttünk az eszméért. És mi lett az eredmény? Négy esztendő csúfá tette minden reményünket. Az új törvények tönkretették a kisipart. Elégtételt kell vennünk a csalódásért és részt kell vennünk abban a küzdelemben, mely Tisza Istvánt akarja Arad képviselőjének. (Zajos éljenzés.)

Glück Károly szólalt fel ezután. A koalíció politikája — ugymond — agrár politika volt. A koalíció elzárta a szerb és román hárt, megdrágította a megélhetést és minden tekintetben az iparosság kárát idézte elő. Ezért is kell az iparosságnak az új párt zászlaja alá csoportosulni.

Reinhart Gyula és Nesnera Aladár zárószavai után a gyűlés leikes hangulatban véget ért.

A harmadik kerületi alakulás.

Az aradi munkapárt ma este a Kossuth Lajos utcai Riszterer-vendéglőben alakította meg a III. kerületi pártszervezetet. A vendéglő összes helyiségei zsufolásig megteltek az egybesereglett választókkal és a kerület román ajku választóinak nagy száma keltett kelemes meglepetést. A pártalakulás a leglelkesebb hangulatban történt meg és különösen Figus Albertnek a multat erősen elítélő szavai keltettek mélyebb és maradandóbb hatást. A pártalakulás a következőképpen történt meg:

(Nesnera megnyitója.)

Nesnera Aladár, az aradi munkapárt elnöke a következő szavakkal nyitotta meg az ülést: Tisztelt polgártársaim! Mint az aradi munkapárt elnöke örömmel üdvözölöm önöket, akik ily szép számmal jöttek el, hogy megalakítsák azt az új pártot, mely békét, nyugalmat és a hazát, a város jólétét munkálni akarja. A központban már annyian vagyunk, hogy a kerületekbe is el kell mennünk és a cél szolgálatára a polgárokat felszólítani. Ennek a kerületnek elnökségére Szabó Zoltánt ajánlom. (Zajos taps, éljenzés.) A lelkesedésemből azt látom, hogy a jelölés tetszéssel találkozott és azért most már őrle kérem, hogy Tisza István zászlóját diadalra vigye.

(Szabó Zoltán beszéde.)

Szabó Zoltán: Köszönöm polgártársaim, — ugymond — hogy bizalmukkal felém fordultak, az eredmény ezt igazolni fogja. Ha körülnézek, olyanokat is látok itt, kik velem együtt négy év előtt másutt voltak. Mélyen csalódtunk és kijelentettük már egy évvel ezelőtt, hogy követni fogjuk azt, aki az országot a hinárból kivezeti.

A koalíció ura'omrajutásával láttuk már, hogy ezek az urak elveik fenntartásával akartak dolgozni. Ettől eredményt várni nem lehetett és ezért a függetlenségi párt meghasonlott. Gáncsot vetettek egymásnak és ezáltal meghasonlott a nemzet az uralkodójával. Elkövetkezett az exlex. Khuen Héderváry vállalkozott az egyetértés helyreállítására. Nehéz feladat volt ez, mert szemére lehetett vetni, hogy exlexben foglalta el helyét. De a törvényen kívüli helyzetet a koalíció teremtette meg, tehát ez a vád nem érheti a kormányt. A hazafiak egy tekintélyes csoportja félreállott az utból négy évvel ezelőtt, de most már ők is munkába fogtak és pártot alakítottak Tiszával élükön és a nemzeti munkát hirdetik ország-szerte. Az aradi párt is megalakult és most már kerületenkint is szervezkednünk kell. A célokat és a párt programját nem kell itt bővebben fejtegetnem. Röviden ezt úgy fejezhetjük ki, hogy: tervszerű kiépítése a nemzeti államnak és ezzel kapcsolatosan a választói

reform megalkotása. Egyszerű ügyebár e program, mert nincsenek rajta sallangok és üres jelszavak. Szervezkednünk kell a szétrobbantott koalíció frondörjei ellen.

Ezután vázolta a függetlenségi pártok fel-felé kínálkozó politikáját, amelyek azonban mégis reakciónak mondják azt a törekvést, mely az uralkodó és nemzet közti egyetértést óhajtja elsősorban helyreállítani. Az utóbbi negyvenesztendő eredményeire utal, mely az új Magyarország modern intézményeit öleli fel és csak az uralkodó és a nemzet közötti összhang folytán jöhetett létre.

Foglalkozott a függetlenségi pártok gazdasági programjával. Az önálló bank kérdését — ugymond — csak akkor lehet megoldani, mikor erre a gazdasági feltételek megvannak és azt terminushoz kötni nem lehet. A bank-szabadság meghosszabbítására kell előnyt elérni és ha ez nem lenne lehetséges, akkor a munkapárt is haladéktalanul az önálló bank felállításához lát. Az ország közügyeire oly nagyok, hogy ma már egész /k/ irányu gondolkodás vezérel bennünket. Gyermek koromban az atyám arra tanított, hogy nevetem így mondjam: Szabó Zoltán magyar ember, ma arra kell oktatni az ifjúságot, hogy szegények vagyunk és dolgoznunk kell. Ezt még az elnök a választói reformról is.

A választójogot meg kell adni az erre megérett munkástömegeknek, de elcsúszva a reformot megcsinálni nem lehet.

Tisza Istvánnak és Herczeg Ferencnek a politikáról és politikusról Aradon elmondott aforizmáit idézve, azzal hívja fel a polgárokat a kibontott zászló követésére, hogy amellyel ki is tartsanak. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

(A tisztak.)

Az elnök ajánlatára egyhangulag álasztották meg a következő tisztikart:

Elnök: Szabó Zoltán. Társelnökök: Bedő Árpád dr., ifj. Czeiler István, Oravetz Miklós, Ring Béla. Alelnökök: Berger Gyula, Or Jusz-tin, Barcza István, Macsinik János, Szilágyi György, Czernóczy Mihály, Moiska Gergely, Drein Pé-ter. Titkárok: Gerő Ármin, Pataky Sándor, Steff Miklós. Választmány: Angele Mátyás, Argyle János, Balázs Ferenc, Balogh Jenő, Barthos Do-mokos, Bechnitz Ábor, Bogya Vaszil, Bolgar La-jos, Bojtor János, Bojtor György, Boros Kálmán, Bräuner Vilmos, Csobán Tivadar, Csungán Arzén, Czakó Lajos, Darvas Lajos, Deller Simon, Dula-vics Oszkár, Don Konstantin, Figus Albert, Fiser István, Fischer Mór, Fülöp Béla, Géretz Károly, Grosz Samu, Gyulányi Rezső, Hacker Mór, Hal-may Ferenc, Harmath Ferenc, Hendl József, Hebs Vilmos, Herling Gyula, Horóczy Ferenc, Höflich Samu, Inetitoris Zsigmond, Jankó Gyula, Jankó Mihály, Kádár József, Kalmár Lajos, Kampis An-tal, Kiss Ferenc, Klein Fülöp, Kling Samu, Kohn József, Kotsis Lajos, Kolárov Miklós, Kontsek Sándor, Köpf Kálmán dr., Kövér Zeiga, Kruppa Károly, Kurticsán István, Lefor József, Levietzky Tibor, Macsán Péter, Mairovitz Emil, Maier Gav-riila, Maier János, Matusz Imre, Molz Illés, Mu-rády Álmós, Mura György, Muszkán Dóme, Musz-kán Pál, Nachtnébel Ödön, Nagy Orbán dr., Nes-sel János, Nesmerák Kálmán, Neubauer Manó, Otyis Vazul, Parecz Béla dr., Panian György, Pataky János, Péterffy Pál, Putarity Gavra, Rei-singer Sándor, Rubeneszku Agost, Russ Pável, Ruttkowszky Ferenc, Sarga Lukács Károly, Schä-f-fer Richárd, Schleifer Antal, Simon Vazul, Singer Israel, Skorezan György, Stankovics Milos, Stiaszny Gyula, Schweigert Péter, Szappanos Agoston, Szathmáry Mihály, Szekér Andor, Szelner Tamás, Szilárd Győző, Sztuppay Antal, Tapolcsányi Géza, Tenczinger Károly, Törökfalvi Mór, Trutia Mihály, Turay János, Turay Antal, Vass Gusztáv, Verbo-s Árpád, Verzár István, Weinberger Ferenc, Weisz Jenő, Zerkowitz Rudolf.

A gyűlés egyhangulag elfogadta a névsort és az elnök a tisztikart megalakultnak jelen-tette ki. A választmányt a szükséghez képest ki fogják egészíteni.

(Az elhanyagolt városrész.)

Figus Albert a III. kerületi polgárság nevében tartott óriási tetszéssel fogadott beszé-det. A hallgatóság különösen melegen tünte-tett a szónok ama kijelentései után, melyek-ben erős szavakkal megalapozta a mul-tak felett.

— A harmadik kerületi alakulásról szóló beszéd.

Erzsébet városrésznél lakói. Most, amidőn a közös munka új korszaka iránt táplált reményeinket kell tolmácsolni, amidőn a bennünket még meg nem értett polgártársainkhoz felhívó szavunkat kell eljuttatni, jogot formálok ahhoz, hogy az Erzsébet városrész lakóihoz én szóljak. Meritem eme jogomat abból, hogy eddig is, midőn a városrész érdekeiért küzdeni kellett, nem vettem a küzdők között az utolsó sorban.

Megvallom őszintén, engem, és az én harmadik kerületi polgártársaimat ebbe a csoportba, a nemzeti munkapártba, ez a szó: „munka” hozott.

Oly kevesen voltak azok, akik ezért a városrésztől valaha valamit dolgoztak, hogy nem lehet csodálkozni azon, ha mi most, midőn egy párt: munka jegyében született, sietünk ahhoz a találkozásunkat bejelenteni.

Eddig érdeklünkben tett munkát nem, csak nekünk tett ígéreteket ismertünk. Ez a városrész jó volt arra, hogy a hatalomra vágyó nagyhangu, so at ígérő elemek itt hálás találgatásra váltani, úgy a mi városrészünk helyén egy valóságos kis Páris állana. A helyett az ottan mit látunk? Látjuk, hogy a mi városrészünk egy rendezetlen, piszkos, poros része a városnak, ahol a lakosság a viselt közterhekért csak kellemetlenséget, bajt kap. Ne csodálkozzanak, hogy én a nagy politika idejében a mi lokális bajainkkal hozódok elő.

Amint a mi városrészünkben burjánzik a tehetetlenség, úgy burjánzik a nagy politikai közéletben is. Olyan időt élünk, amidőn az emberek keresik egymásközt az ellentéteket a munkára szánt időt egymással való vetélkedésben töltik el. Amidőn tehát sem mint állampolgárok, sem mint egy szűkebb városrész lakói eredményes munkát felfedezni képesek nem vagyunk, mi sem természetesebb, mint hogy örömmel üdvözlünk egy olyan pártalakulást, amelynek tagjai munkálkodni, dolgozni akarnak.

En a munkára való képességnek, akaratnak erkölcsi biztosítékát látom azon egyénekben, kiket elnökünk nekünk az imént felolvastott. Ezek az emberek miközülünk valók, kiknek az fáj, ami nekünk fáj. Azt pedig igen lényegesnek tartom, hogy az intézőségünk közülünk való emberekből álljon nem pedig olyanokból, akik hozzánk csak kiabálni jönnek akkor, amikor nekik van szükségük mireánk, mikor azonban a kerületnek volna szüksége rájuk, sehol sem találhatók.

A tespedésnek, frázisoknak és az ígéretnek korszakát immár megsemmisíteni kell, úgy a nagy politikában, mint a mi szűkebb városi politikánkban. A nagyhangu kijelentések korszaka lejárt, nekünk magunknak dolgozni kell a azokat pedig, akik bennünket képviselnek, rászoritani kell a munkára.

Mi dolgozni akarunk és fogunk, nincsen szükségünk tehát a kiabálókra, óvakodjunk tehát tőlük. Ez az óvakodásunk azonban ne abból álljon, hogy tulkiabáljuk őket, hanem csendesen dolgozva eredményeket mutassunk fel. Erőszakkal szemben törhetetlen meggyőződésünket állítsuk, az ígéretekkel pedig állítsuk szembe a multak munkátlanságából született hitetlenségünket.

Vértezzük fel magunkat minden támadás ellen abban a biztos tudatban, hogy csak egyféle igazság van a miénk s eljőnni fog az idő, midőn munkánk eredményét látva az ellentábor baismerni lesz kénytelen, hogy nekünk van igazunk.

(A nemzetiségek csatlakozásáról.)

A frenetikus hatású beszédet szünni nem akaró taps követte. A nagyszámban megjelent román választók tetszésnyilvánításától is kísért beszédben szólott ezután Bedő Árpád dr. a nemzetiségekkel szükséges együttműködésről. Én mint erdélyi ember — ugymond — azt láttam, hogy valahányszor bajban volt az ország, éket vertek a magyarság és románság közé. Ekkor győzött az ellenfél. Ha azonban, úgy mint azt Tisza István is Aradon az 6 nemzetiségi politikájában kifejtette, összetart-

hiába kísérel meg el-
látom tehát, hogy
hazafelcsúszás

a szótartás és a munka zászlaja alá sereglik. Ez a tábor a románokkal karöltve száll síkra a haza ellenségeivel. A tetszéssel fogadott beszéd után még Nagy Orbán dr. jelentette ki, hogy 6 48-as létre hiva Tiszának, mert meggyőződése szerint Kossuth Lajos is követné ma Tisza Istvánt. A választójogot csak annak kell megadni — ugymond — akinek valamije van ebben az országban. Varjassy Lajos dr. az ellenfél ama fenyegetésére, hogy a munkapártiakat a kerületből kiverik, a megjelentek nagy számára rámutatva reflektált ötletes beszédben. Reinhart Gyula Szabó Zoltán elnököt kérte, hogy a nyeregbe jutott harmadik kerületi pártot, mint jó generálisokhoz illik, tanítsa meg lovagolni.

A választók ezután még sokáig igen lelkes hangulatban voltak együtt.

Khuen távirata az aradi munka-pártnak.

Khuen-Héderváry Károly gróf vasárnap választott az aradi nemzeti munkapártnak a megalakuláskor küldött üdvözlő táviratára. A miniszterelnöknek Nesnera Aladár pártelnökhöz intézett sürgönye így hangzik:

— Őszinte örömmel fogadtam az aradi megalakult nemzeti munkapártnak szíves üdvözlését. Midőn bizalmuk megnyilatkozásáért hálás köszönetet mondok, nehéz feladatunk sikeres megoldása érdekében lelkes támogatásukat kérem, hogy pártunk zászlajának győzelme hazánk társadalmi és gazdasági megerősödésének és az eredményes nemzeti munka új korszakának kezdetét jelentse. Fogadják hazafis üdvözlésemet.

Khuen-Héderváry.

Jelölés az ujszentannai kerületben.

Wittmann János programbeszéde.
Mahler György még nem döntött.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Az ujszentannai választókerület polgárai busvét hétfőjén kiáltották ki Wittmann János népszerű földbirtokost Eleken, a nemzeti munkapárt jelöltjévé.

Valóban pártját ritkító a szeretetnek, ragaszkodásnak és bizalomnak az az impozáns megnyilatkozása, amelyben Wittmann Jánosnak része volt. Külön vonaton és egyéb alkalmatosságokon 1600 választó kereste fel a jelöltet otthonában, ahol Adelman Károly, a nemzeti munkapárt elnöke, az egybegyűtek zajos helyeslése között, felkérte Wittmann Jánost, hogy mint a nép érdekének régi, önzetlen előbarcse, hozza meg az áldozatot s fogadjon el a nemzeti munkapárt jelöltségét s vigye diadalra a mai napon kezébe adott zászlót, amely a békés munka jelképe s melyen e három szó áll: Istenért, a királyért és hazáért!

Wittmann János a választókhoz intézett beszédében hálásan megköszöni, hogy róla, aki a politikától és közéleti szerepléstől 5 év előtt visszavonult, megemlékeztek. A szeretetnek és bizalomnak így lelkes megnyilatkozása igazolja legfőbb nyesebben multját és követett politikáját, amely 18 évi képviselősége alatt állandóan a 67-es közjogi alapra volt bázisozva. (Ez a helyes út) Ma, amidőn meddő közjogi harcok után, amelyek anyagi és ideális javainkból sok minden értékeset elpusztítottak, elérkezett az idő, a végső óra ahhoz, hogy az ország a békés fejlődés útjára tereltesse és a király s nemzet közötti egyetértés helyreállítsa. (Zugó éljenzése.) Ami programját illeti, azt röviden adhatja elő. Tizenhét év politikai multja, a délvideki gazdasági egyesület élén eltöltött 20 évi működése igazolja, hogy 6 nem a lármás követelődzésnek, hanem a csendes, zajtalan munkának a híve, mert ezen a hosszabb, de biztos úton elérjük azt, amitől a lármás politika nem érhető el.

A Széchenyi István gróf által a mult század első felében kezdeményezett és most újra ébredő politika a fokozatos haladás, a nemzeti megerősödés politikája, a leghelyesebb és egyedül célhoz vezető út, mert annak végső állomása is a független és önálló Magyarország, míg az ellenkező irányzat állandó megrázkódások és szélsőségekben őrzött ideáljainak a mindennapi politika sarába való lerántása mellett a nemzeti erők elforgácsolására vezet. (Helyeslés.) Ma is 67 es alapon áll. Ma is a munkát hirdeti, amelynek eredményessé tételéhez s főleg a kis gazda és iparos nyomasztó sorsának javításához sürgősen megalkotandó jó törvényekre van szükség.

A nemzeti bankra nézve az az álláspontja, hogy ahhoz való kétségtelen jogunk fontarása mellett ezt akkor állítsuk fel, ha öntudatos munkával megerősített anyagi helyzetünk és hitelképességünk lehetővé teszi egy a nemzetközi piacon erős, a különböző pénzügyi rázkódásokat is elbíró intézet létesítését, mert egy kis balkán állam pénzügyi sorsára nem kívánna hazánkat az „önálló bank” hangzatos jelszavával juttatni. Először legyen meg a jólét, minden polgárnak a zsebében a maga külön bankja, aztán meglesz az önálló nemzeti bank is minden erőlködés nélkül. (Helyeslés.)

Ami a választói jogot illeti, azon nézetem van, hogy a választói jog széleskörű kiterjesztése nemcsak politikai szükség, hanem a békés fejlődés, a hazafias munkaerők gyarapítása érdekében képez elsőrangú szükségletet. Aki az ország fenntartásához anyagi vagy véraldozáttal hozzájárul, annak jog is adandó. (Ugy van, helyes.)

Rajta lesz, hogy választókerülete polgárságának jogos érdekeit minden vonalon, úgy a képviselőházban, mint a vármegyében és községekben tőle telhetőleg előmozdítsa.

A népszerű jelölt beszédét, amelyet ismételtén zajos helyeslés szakított félb, zugó éljenzés követte.

Azután Wittmann János a nagy számban megjelent német és román ajku választókhoz német és román beszédet intézett, amelyet azok zajos éljenzéssel kísérték.

Ujszentannán már tegnap Wittmann János nevével ellátott zászlókkal voltak tömegesen feldisztatva a házak, mely zászló erdőben voalt be kevés reménnyel s nem sok jókedvvel Mahler György volt képviselő, beszámolójának elmondására.

Az a nagy szeretet és ragaszkodás, amely tegnap Wittmann iránt megnyilatkozott, kétségtelenné teszi az ő győzelmét.

Az ujszentannai kerület volt Justh párti képviselője, Mahler György tegnap tartotta beszámolóját Ujszentannán. Rauchbauer Nándor, a függetlenségi kör elnöke üdvözlölte Mahlert, aki ezután beszámolót mondott. Rauchbauer ekkor felkérte Mahlert, hogy vállalja el a kerület jelöltségét. Mahler azonban kijelentette, hogy a jelöltséget mindaddig nem fogadja el, amíg azt a kerület összes községei fel nem ajánlják neki és amíg pártja vezető embereivel nem tárgyal Mahler e kitérő válasza nagy meglepetést keltett és azt beszélik, hogy ennek oka a kerület többi községeinek a nemzeti munkapárt mellé való csatlakozása. Mikor tegnap Mahler Eleken átutazott, a községnek ugyszólván összes házain Wittmann-zászlókat látott. Ilyen körülmények között Mahler még nem akart nyilatkozni a jelöltség elfogadásáról.

VIDÉK.

A pankotai ingyen-konyha. A Pankotai Magyar Iskolaház és a Pankotai Tanítók testülete együttes kiartó munkával a téli időben négy hónapon keresztül tartották fenn a szegény gyermekek ingyen konyháját. A napokban volt az idei utolsó ebéd, amit nagy ünneplésséggel fejeztek be. Az első reggeli és ebéd november 15-én volt a szóta naponta 130 gyermek kapott meleg reggelit és ebédet kenyérrel. Pankota község áldozatkész közönsége minden jótékonyaság gyakorlásánál fényes tanujelét adta a széperért, jóért és nemesért rajongó szeretetének, de különösen ez alkalommal mintaszerűen, sok más községnek jó példával szolgálva mutatta meg, hogyan kell a szegényekről gondoskodni. Az ingyen-konyha körül különösen Kolonits Ferencné és Csóky Gusztáv úrnők szereztek hervadhatatlan érdeme-

ket, a kik fáradságot nem ismerve igyekeztek részüket kivenni a szegények gyámoltásából.

Ugy nekik, mint a segédkező leánykának: Eibenschütz Hajnalnak, Horváth Blának és Nagy Mariának ez uton fejezik ki hálás köszönetüket a vezetők.

Négyszáz magyar ember tűzhalála.

Az ökörítői halálos tánc. — A magyar és osztrák kormány részvéttávirata.

Távirati tudósítás.

Arad, március 29.

Szinte példa nélkül való katasztrófa avatla husvét fenséges ünnepét döbbenetes gyásznappá. Ökörítőn, egy szatmármegyei kisközségben ünnepi mulatozást rendezett a falu népe, egy tagas csűrben gyülekeztek táncra és a jókedv föllobbanó vigasságát rémes borzalom váltotta föl: a csűr fögladt és benne égett — mint az újabb táviratok jelentik — négyszáz ember. Elképzelhetetlenül hangzik, iszonyatosan, rettenetesen: egy deszkából ácsolt csűr ilyen eseménynek a színhelye. Hihetetlen korlátoltság s vigyázatlanság okozta a katasztrófát: elszögezték a kijáratot, hogy oda nem valóknak ne léphessenek a bálba, a deszkacsűrbe. Egy másik hír szerint garázda legények gyújtották föl a bódét; ez okozta a rettenetes szerencsétlenséget. Ezt azonban már megcáfolták. Akárhogyan történt is: kiméletlen vizsgálatot kell indítani, vas szigorral kell megtorolni a kétségbeejtő borzalom földözését.

Gyászba borítja az egész országot a szintisza magyar községben történt katasztrófa, amilyenre a bécsi Ringszínház égése óta nem volt példa a monarchiában. Fölismerhetetlen széntömeggé égett több száz ember, száznál többen pedig rettenetes sebeket kaptak a tolongásban.

A község életben maradottjainak elkeseredését növeli az is, hogy a hatóság nem vezeti kellő erélylyel a vizsgálatot. Sem a közigazgatás, sem a bíróság részéről nincsenek kint a hivatott faktorok. Mindössze egy jegyző dolgozik három segéddel és ezek természetesen egyebet sem tehetnek, mint a halotti bizonyítványokat állítják ki.

A magyar kormány elnöke a szatmármegyei főispánnak részvéttáviratot küldött, s intézkedett a segélyakció megindítása iránt. Az osztrák kormány elnöke viszont Khuen-Hédervárynak küldött kondoleáló sürgönyt a nemzeti gyász alkalmából.

A katasztrófáról szóló jelentéseink itt következnek:

AHOL A KATASZTRÓFA TÖRTÉNT

A katasztrófa színhelye Ökörítő község. Szatmár vármegye észak-nyugati részén fekszik, közel a Tiszához, a csengeri járásban. Lakossága szintisza magyar földmivelő emberekből áll, nagyjából kétszáz, kik a mellett, hogy a közeli uradalmakban dolgoznak, a saját földjeiken is gazdálkodnak. A község lakóinak száma meghaladja a kétezeret, amelyből azonban néhány százán állandóan Amerikában vannak. Szorgalmas, munkás nép s valóságos típusai az egyenes eszű, józan gondolkodású

magyar parasztnak. Erőteljes voltukat legjobban igazolja az, hogy alig van a faluban férfi, a ki katonaviselt ne volna és a sorozóbizottságok mindig a legjobb anyagukat kapják erről a vidékről. A község tulnyomó része református vallású. Templomukat nemrégén építették fel és nagy gondot fordítanak általában egyházuk fentartására. Ezenkívül rendszeresen egy-két ünnepélyt szoktak rendezni az egyház segélyezésére.

Ily célból rendezték a husvéti táncmulatságot is, melynek olyan rettenetes vége lett. A táncmulatság rendezésének élén a falu fiatalasága állott. Hetek óta készültek erre a mulatságra. A fiatalság egyrésze a múlt vasárnap bejárta a környék szomszédos községeit, Győrteleket, Porcsalmát, Penyigét, valamint a közeli tanyákat, Szőkét, Mácsát és Telekszeget, hogy meghívja a mulatságra az atyafiságot és a fiatalaságot.

A hívogásnak szép eredménye volt. A falvakból és a tanyákról nagyszámmal jöttek össze husvét vasárnapján a legények és a lányok az ökörítői táncmulatságra. Délután istentiszteletet hallgatott végig a falu népe, majd készülni kezdtek az esti mulatságra. Közben egyre érkeztek a szomszéd tanyákról és községekből a vendégek. Csakhamar hangos lett a falu nagy utcája, jókedvű legények és lányok vig rőtázása hallatszott vége végig.

A Weisz féle nagykorcsma udvarán van egy nagy csűr, abban szoktak lezajlani a táncmulatságok. Most is ezt a csürt kérték el, s jelentették be a hatóságnak, hogy ott lesz a tánc. A hatalmas nagy csűr erős fagerendákból és deszkákból van összeállítva s felül padlósforma van, melyben maradt még a tőlről egy-két petróce széna. A rendezők a csürt gondosan elzárták minden oldalról, hogy csak azok juthassanak be, akik megváltják belépőjegyüket és csak egyetlen egy kijárat hagytak meg, amely alig volt egy méternél szélesebb.

A csürt már husvét szombatján feldíszítették színes láncokkal, lámpionokkal, a gerendákon még ott voltak a megszáradt galyak, amelyek a tavalyi mulatságból maradtak meg. A galyakat nem szedték le, ott hagyták azokat is dísz gyanánt. Világításul öt nagy petróleumlámpa szolgált.

MEGHÍVÓ A HALÁL-BÁLRA.

A halál-bálra a következő meghívót bocsátotta ki a rendezőség:

Szatmár-Ökörítőn 1910. évi március 27-én, az újonnan alakított 12 tagból álló fuvózenekar saját költségeinek fedezésére, Benő János karmester vezetésével, egy ...

PRÓBÁLLAL

egybekötött

TÁNCZMULATSÁGOT

rendez, amelyen két zenekar fog közreműködni.

Belépő-jegy: személyjegy 1 kor.,
családjegy 3 kor.

Felülfizetéseket szívesen fogadunk.

Kezdete este 7 órakor.

KEZDŐDIK A HALÁLTÁNC.

Délután hat órakor már gyülekezni kezdtek a mulatságra. Elment a bálba Ökörítő egész fiatalasága, valamint Győrtelek, Porcsalma,

Géberjén, Penyige, Sima községekből, sőt még Fehérgyarmatról és Csengeréről is leányok, legények nagy számmal. A bálon résztvevők közt volt számos szabadságos katona, kik a husvéti ünnepekre jöttek haza. Háromnegyed hétre már mind együtt voltak a mulatozók. Lehetek körülbelül ötszázan a hatalmas csűrben. Hét órakor a rendező fiatalság helyet csinált a csűr közepén, a banda rázendített csárdásra s megkezdődött a tánc. Vidáman, jókedvűen mentek táncba egymásután a fiatal párok.

A KATASZTRÓFA.

A második táncot járták, a „Nyisd ki babám az ajtót” című nótára, a midőn egy félkilenc órakor egy nagy pukkanás hallatszott s nyomában fényes csik jelent meg fejük felett. Közvetlen a bejárat feletti nagy petróleumlámpa tellobbant s a szétömlő égő petróleum meggyújtotta a galyakat.

A táncolók menekülni akartak, de egymást letaposták és a láng egy pillanat alatt fölperzselt a ruháikat. Néhány perc alatt az egész helység lángban állott és a menekülők mint élő faklyák égtek el. Oly sokan voltak a tánchelyen, hogy összepréselődtek és úgy égtek el.

Gál István csendőrsvezető ezeket mondotta a katasztrófáról:

— A szerencsétlenség bírera futó lépésben mentünk Ökörítőra, ahol már csak a rend fentartására lehetett szorítkoznunk. Mi számítottuk össze a halottakat. Biztosan még nem lehet megállapítani a halottak számát, de már rendeltük, hogy írják össze itt és a szomszéd községekben is a hiányzó embereket. Legnagyobb baj van a sok kutyával, amelyek mindég a holttestek körül ólálkodnak.

AZ ÁLDOZATOK.

A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy az égő zsarátnok alatt csaknem négyszáz ember pusztult el. A súlyosan sebesültek száma majdnem ugyanennyi.

A rettenetes katasztrófa híre villámgyorsan járta be az egész környéket. A közeli Mátészalkáról, Csengeréről, Porcsalmáról és Tyukodról az egész nép, a csendőrség, minden orvos, az összes hatóságok késedelem nélkül siettek a rettenetes szerencsétlenség színhelyére. Borzalmas látvány a halomszámra fekvő, elszenesedett holttestek tömege. Szívszakgató hallgatni, amint az életben maradt hozzátartozók keresik a rettenetes hullahalmazban a maguk szeretteit és az a borzasztó, hogy mindenki talál ott valakit, aki a szívének kedves volt.

A falunak alig van háza, ahol egy-két halottat ne gyászolnának és a község utóait kétségbeesett sirás és jajveszékelt tölti be.

A hatóság tehetetlen az öntudatát veszített lakossággal szemben. A rend fentartása maga óriási munkát ad. Sokan vannak, akiket orvosokkal kell visszatartani attól, hogy elvesztett családtagjaik után a halálba ne rehanjanak. Ugyiszlóván az egész vármegye orvosi karának önfeláldozó nagy munkát végezve, ott van helyszínén és a súlyos sebesülteket igyekezik az életnek megmenteni. De még így is szűnő, hogy a rettenetes katasztrófának máris megdöbbentő számon felül is több zata lesz. Az orvosok emberfeletti munkát gernek.

Borzalmas, tollal le nem írható a falu képe. A házak mindenütt telve vannak sebesültekkel. Mindenkinek van kit siratnia. A falu bírájának, Kovács Istvánnak, két fia, gyönyörű hajadon leánya, felesége és agg édesanyja a lángok martalékává lett. Nagy részvétel

beszélnek Kalmár István földbirtokos tragédiájáról. Kalmár, akinek két leánya volt a mulatságon, mindenképen meg akarta menteni leányait, berontott az égő tetőn keresztül a csűrbe és leányaival együtt halt meg. A szatmári mentők és orvosok, valamint a környék többi orvosai nem győzik a sebesülteket ápolni, akiknek pedig mindannyiuknak életveszélyes a sebesülése. A gyász csak azokban a házakban nagyobb talán ennél, ahol nincs aki sirjon, a melynek minden lakója elpusztult. Vannak olyan házak is, ahol elpusztultak a szülők és a gyerekeknek, akik tegnap otthon maradtak, ma nincs apjuk, nincs anyjuk.

Hétfőn estig háromszáz embert huztak ki holtan a romok közül. A holttesteket ideiglenesen a szabad ég alatt helyezték el, csak azután szállították be a borzalmasan összeégett és megcsontított tetemek egy részét a temetőbe. A sebesültek száma száztizenkettő, közülük több mint ötven nagyon súlyosan sérült. A hatóságok rendelkezésére eddig tizennyolc orvos foglalkozik a holttestek és a halálosan sérült emberek körül. A vizsgálatot a szatmári királyi ügyészség rendelkezése alapján vezetik. Az alispán a katasztrófa helyére a mátészalkai, a csengeri és porcsalmi járás orvosait mind ki- rendelte.

Rettenetes kép tárul az ember elé, amint Ökörítőra érkezik. A fájdalomtól megtört emberek, kétségbeesve bámulnak maguk elé házaik lázujában. Egész szekértábor verődött össze a lakosság előtt, a környékbeli falvak lakói, kik a föld hezártatózóik után jöttek. Egy-egy köz- ból huszan-harmincan jöttek el a mulatságra, alig mentek haza ketten-hárman birmondó- nak. A falu utcáin végig szivfacsaró ké- pek sorakoznak. Alig van ház, hogy ne le- zzen egy koporsó, sőt vannak házak, ame- lyek egészen üresek maradtak, ott veszett az egész háznép. Sok helyen kis apróság- ok várják haza szüleiket, testvéreiket, kik ind elpusztultak. A hatóság emberei vet- nek gondoskodást az árván maradt gyerme- keket. A leégett szérű környékét renge- g tömeg tartja megszállva. A megszenesedett hullákok akarják megösmerni szüleiket, gyer- mekeiket, hozzátartozókat. Sirva, jajgatva keres- gélnek a csontok között, hátha egy kis ruha- darab vagy valami ösmertető jel meg tudná mondani, melyik volt az övék. Egy öreg házasa- r felösmerte katonafiának szénvé vált holt- testét, buszárméntője egy darabkájáról. Akitet tegnoszkálni tudnak, megengedik, hogy elvihes- sék hozzátartozóik magukkal. Fekete kopor- cókba rakják azokat és egymásután szállítják fel apró kis falusi házakba, vagy szekérre te- szik és viszik haza, a szomszéd községekbe. Azokat az elszenesedett hullákat, amelyeket nem tudnak felismerni, az utcákra rakták ki hosz- ellábat és holnap fogják az ökörítői temetőben, fel- szíri gőrdőbe temetni. Az odaégettek között három közöshadseregbeli huszár, kik a ler- va ki szabadságra mentek haza.

Szatmárról táviratozzák kedd dél- n: Az ide érkezett újabb jelen- ek szerint a halottak száma 320, s a sebesültek leg többjének állapota re- mán jelen.

Mátészalkáról jelentik: A sebesül- tül az éjjel 14 meghalt.

A TŰZ OKA. — A TEMETÉS.

Szatmárról jelentik: A csendőrség jelen- tése szerint a szérű leégését nem bűncselek- mény okozta, mert a szemtanúk vallomása sze- rint a katasztrófa így keletkezett:

Egy lampionban kiégett a gyertya, mire a piros lángot fogott. Egy duhaj legény sap-

káját a lámpához vágta. A láng felcsapott, a galyak kigyuladtak és a meglazult ágak rá- estek a petróleumlámpára. A rossz petroleum felrobbant és lángba borította az egész pajtát.

Morvay vizsgálóbíró és Képesy főszolgá- bíró, minthogy az agnoszkálást befejezték, el- rendelték, hogy a felismerhetetlen holttesteket és testrészeket temessék el. Borzalmas látvány volt, amikor egy szekér tele holttestekkel és elégett testrészekkel a temetőbe indult.

Az áldozatok összeírása most van folya- matban. Az összeírást a szomszéd falvakban is elrendelték. A felismert holttesteket kora reg- geltől fogva temetik. A harangok állandóan zugnak. A szomszéd községekből ezer és ezer ember van kint a temetőben. A faluban, a pajta és a temető körül kutyák százai szalad- gálnak emberi fejekkel és lábakkal szájuk- ban. A csendőrség sok kutyát agyonlőtt.

Borzalmas látvány volt, midőn tegnap este az egyes községekbe hosszú kocsisorok szállí- tották a holttesteket. A temetésen az egész környék lakossága résztvett.

Az összes környékbeli orvosok a helyszi- nen vannak, de még ez is kevés.

A HALÁL BIRODALMA.

Egy hírlapíró, aki ma Ökörítőra érke- zett, a következőkben írja le a lakosság lelki- állapotát:

— Nagy szomorúság honol az utcákon. Mintha egy nagy siralomház volna az egész község; kora reggeltől késő estig, siró, jaj- veszékelő emberek szaladgálnak a faluban és hajukat tépve sikongnak:

— Hol a leányom?

— Az anyám!

— Hol a férjem?

Az élet kegyetlen tragédiája, hogy egyik- másik nőn még rajta van az a ruha, amely- ben a bálban volt, de a fején már gyászkenő van. A bálteremből a temetőbe...

A katasztrófa színhelye borzalmas látványt nyújt. Egy gémes kut mellett van a csűr, ahol a falu fiataisága a haláltáncot járta. Az első pillanatban meglep a csűr kis terjedelme, ahol alig férhet el több 300 embernél és mégis 600 ember szorongott az elzárt, eltorlaszolt helyi- ségben. Kormos padozatok, fagerendák mered- nek a levegőbe, az egész környék átható, égett husszaggal van tele.

A csendőrök visszatartanak egy embert, aki a romok közé akar rohanni. Karján kis gyermeket vezet.

— A feleségem, a leányaim, hol van az anyád? — kiáltja a szerencsétlen, miközben szeméből könnyei patakanak.

Három felnőtt leánya, 21, 17 és 16 évesek, akik anyjukkal együtt a bálba mentek, ott pusztultak el a máglyán. Csak a kis fiúcska menekült meg, aki egy kis nyíláson, a tűz első pillanatában csodálatos módon kitudott szaladni a tűzkatlanból.

A MEGMENEKÜLTEK ELBESZÉLÉSE.

Fiacska Áron 35 éves földmives, a ki a szomszédos községből ment a bálba, így monata el a történeteket:

— Én a mulatságra feleségemmel, sógor- nőmmel és annak férjével együtt mentem át Ökörítőra. A mulatság megkezdése után a te- tőzet felől éles világosság ütötte meg a szemem. Felnéztem a gerendára és elkiáltottam magam:

— Ég a lampion! Üssétek le!

Majd ezt kiáltottam:

— Mindenki meneküljön!

Ekkor egy huszár le akarta csapni a lam- piont, de nem sikerült neki. Rohantam egy aj- tónak, kétszáz ember rohant utánam. Többed

magam erőfeszítésére az ajtó nagynohozza ki- szakadt. Levágódtunk arccal a földre. Nagy erőfeszítéssel sikerült kiszabadulnom és 15 férfit s nőt kibuzam a tömegből. Keresem a feleségemet, akinek jajveszékelését hallottam. Szemem láttára tiporták el. Sógorom férjével együtt odaveszett. Az emberek teljesen észüket vesztették. Egy leány égő hajjal és ruhával kétségbeesetten kért, hogy oltsam el testén a tüzet. A következő pillanatban összerogyott és szörnyet halt.

Varga György 25 éves ökörítői lakos, aki kimenekült az égő csűrből és most súlyos se- beivel betegen fekszik, a következőket mon- dotta az újságíróknak:

— Este nyolc órakor mentem a mulatságra, ahol Hont Piroska 19 éves szép leánynyal kezdtem táncolni. Amint tánc közben felnéztem a gerendára, láttam, hogy az egész tetőzet lángba borult. Elkiáltottam magamat:

— Tűz van, meneküljünk!

Az egész csűrben levő közönség futva menekült a kijáratok felé, ahol fel akarták tépni az ajtókat. Irtózatos tülekedés, jajveszé- kelés, sikoltozás volt mindenütt. Az emberek összetipták egymást. Én hátul voltam, messze a kijáratától. Odakiáltottam Piroskának:

— Szaladjunk kifelé! — ezzel karonfog- tam és vonszoltam keresztül a tömegen. Egy- szerre a nagy tolongásban elszakították tőlem a leányt. Keresni akartam, de láttam: hiába volna minden mentési kísérlet, az utánunk jö- vők letipták, agyongázolták. Közben magam is megsérültem. A hajam és az ujjaim égni kezdtek a lehulló zsarásokoktól. A füstől alig láttam és lélegzetet is alig tudtam venni. Ilyen módon vándoroltam a kijáratig, ahol ki akartam mászni, de mivel az ujjaim meg vol- tak perzselve, nem volt erőm. Ha az utolsó pillanatban nem kapok segítséget, ha meg nem fogják a karomat, biztosan elégek. Így azor- ban nagy küzdelmek árán kijutottam és meg- menekültem.

Cs. Nagy István budapesti tűzrezredbeli katoná, aki a községbe való s az ünne- pekre ment haza Ökörítőra. Nagy, aki kisebb égési sebek árán menekült meg, a következő- ket mondotta a katasztrófáról:

— Az ünnep szombatjára értem haza. Otthon tudtam meg, hogy nagy mulatság lesz vasárnap, amelyre hivatalos nemesek a köz- ség, hanem a szomszédos községek lakossága is. A mulatságot a Weisz-féle nagykorosma csűrben tartották, amely egy óriási hombár, nagy kapukkal. Mi vagy 6-700-an lehetünk benne. Mi, akik bent voltunk, mindnyájan megfizettük a koronát, de sokan voltak kint a csűr előtt is, akik a nagy kapukon át be akar- tak hatolni. Bent már kevés volt a hely s a rendezőség úgy intézkedett, hogy a két nagy kaput bezáratta a kíváncsi közönség előtt. Et- től fogva csak egy kis ajtón lehetett bejutni a helyiségbe. Este felé kezdődött a tánc s na- gyon vidám hangulatban voltunk s épen csár- dást jártunk, amikor egyszerre csak a csűr teteje felől, ahol egy nagy petróleumlámpa égett, nagy pukkanást hallottunk. A követ- kező pillanatban sötét lett a nagy helyiségben, de a másik pillanatban már láng csapott fel a tető felé, ugylátszik, a petroleum felrobbant és meggyuladt a tető. A mulatók nem vették na- gyon komolyan a dolgot s vidáman, ne- vetgélve sétáltak a kis kijárat felé s csak akkor vált a jókedv borzalmas kétségbeeséssé, amikor, alig két perc alatt az egész tető láng- ban állott s a helyiségben sűrű, fojtó füst tá- madt. Valaki ekkor elkiáltotta magát:

— Meneküljünk gyorsan! Mindnyájan itt veszünk!

— Én a táncosnőmmel, egy fiatal csengeri leánynyal igyekeztem a kijárat felé, ahol akkor már összetódult az egész közönség. Rettenetes jelenetek játszódtak le. Egymást öklözték, rug- ták, harapták az emberek. A gyermekeket, leá- nyokat, asszonyokat legázolták a földre olyan állati ordítások hallatszóttak bent, mintha egy

teli ökör istállóban ütött volna ki a tűz. A táncosnőmet is elragadták a karomról s szegény ő is odabent veszett. Nekem az volt a szerencsém, hogy nem vegyültem a rémesen menekülők közé, hanem kissé hátrább maradtam. Az égő tetőről elsősorban hullott alá a szikra, a zsarátnok. Akik az ajtó felé nem mentek, azok a csűr ajtaját döngették, mások meg a gerendákon, a tetőn át akartak menekülni. A lehulló zsarátnokoktól sokaknak a ruhája meggyuladt, különösen a lányoké és az asszonyoké és ezek örültek módjára szaladgáltak a fojtó füstben.

Éa — amikor már alig tudtam lábamon is állni a fojtó füsttől — hirtelen elhatározással a tő neg tetejébe ugrottam s úgy bujtam ki a keskeny nyíláson át a szabadba. E közben az én ruhám is meggyuladt, de odakint eloltottam.

A rémülettől és az iszonyattól odakint elájultam s a többitől mit sem tudok. Csak reggel, amikor jobban lettem, néztem meg a szörnyű pusztulás helyét. A rettenetes percek alatt örült voltam s nem tudom, hogy ez a borzalmas látvány nem kísért-e engem a síromig.

AZ ALISPÁN JELENTÉSE A BELÜGY-MINISZTERNEK.

— A segélyakció. —

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Ökörítő szatmármegyei községben történt tűzkatasztrófa ügyében a belügyminiszter telefonon jelentést kért Szatmármegye alispánjától, aki a következőket jelentette: A katasztrófa alkalmával 300 ember halt meg és mintegy 70-en sebesültek meg. Az összes sebesülések súlyosak. Mivel azonban már gondoskodás történt kellő számú orvosról és megfelelő mennyiségű gyógyszerrel, az alispán nem kívánja igénybevenni a budapesti önkéntes mentőegyesület azon ajánlatát, hogy a helyszínre orvosokat és gyógyszereket küld.

A belügyminiszter e válasz beérkezése után újra minden részletre kiterjedő sürgős jelentést kért az alispántól és a helyszínére a belügyminisztérium közegészségügyi osztályából egy egészségügyi felügyelőt küldött ki a közegészségügyi intézkedések foganatosításának ellenőrzésére. Sürgős jelentéstételre hívta fel a belügyminiszter az alispánt arra vonatkozólag is, hogy a lakosság érdekében segélyakció szüksége forog-e fenn és ha igen, milyen mértékben.

Szatmár város törvényhatósága mai ülésén 500 koronát szavazott meg a hátramaradott árváknak.

Fővárosi tudósítónk telefonálja:

A Nemzeti Társaskörben ma este Mikszáth Kálmán gyűjtést indított az elpusztultak hátramaradottai javára. Az iven már ma este 1000 korona gyűlt össze.

A MINISZTERELNÖK SÜRGÖNYE.

Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök Csaba Adorjánhoz, Szatmármegye főispánjához, a következő sürgőnyt intézte:

Mély megdöbbenéssel, bensőleg érzett hazafiúi fájdalommal értesültem ama lesújtóan szomorú katasztrófáról, melynél Szatmármegye egyik virágzó magyar községének, Ökörítőnek háromszáz lakója vesztette életét. Háromszáz emberélet borzalmas pusztulása nemcsak a halottak hozzátartozóinak, a községeknek és Szatmármegyének fájdalmas vesztesége, de gyászt jelent az egész országra, mely háromszáz derék magyar állampolgár halálával egy tetterős, egészséges nemzedék pusztulását siratja. Addig, amíg a segítőakció megindítása iránt intézkedéseimet megtenném, felkérem Máltóságodat, hogy az elhunytak hozzátartozói, valamint

ség előljárósága és a vármegye egész közönsége előtt úgy a saját, mint a magyar királyi kormány nevében mély részvételemet tolmácsolni sziveskedjék.

Khuen-Héderváry.

AZ OSZTRÁK KORMÁNY RÉSZVÉTE.

Bienert báró osztrák miniszterelnök ma a következő táviratot küldte Khuen-Héderváry Károly grófhhoz:

A borzasztó szerencsétlenség alkalmából, melynek a virágzó emberéletek oly nagy száma áldozatul, kérem a magyar királyi kormányt, fogadja az osztrák kabinet őszinte és legmelegebb részvétét.

Bienert.

Khuen-Héderváry megleghangu táviratban mondott köszönetet az osztrák miniszterelnöknek.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Liliom, színmű. (C bérlet.)
Csütörtök: Kuruzsló, színmű. Ditrói Mór bucsuja. (A bérlet.)
Péntek: Luxemburg grófja, operett. (B bérlet.)
Szombat: Luxemburg grófja, operett. (C bérlet.)

Liliom, egy csirkefogó élete és halála.

Molnár Ferenc, aki világszerte becsülést szerzett a magyar irodalomnak, valami groteszk inspiráció folytán elkövette a Liliom című csibész tragédiát, ezt előadta a Molnár Ferencnek hálára kötelezett Vigaszínház, aztán vidéki turnéra indult a darab és eme kirándulásában ma nekünk is szerencsénk volt hozzá. Nem fogunk érdemleges bírálatot írni Molnár Ferenc legújabb, műfajnak is legújabb alkotásáról, hanem hűségesen beszámolunk a közönség hangulatáról, melyet Liliom ur életének egyes kiemelkedőbb jeleneteit, majd később szenzációs halálát, menybeli látogatását és a földön tett pótszereplését kísért.

A közönség, ennek különösen a cselédmizériáktól agyongyötört része, látható meglepéssel konstataulta, hogy a kitűnő Juli engedély nélkül marad ki és gazdáját a cselédváltozás kétes értékű gyönyörűsége elé állítja. Mikor ezen az öröme túl esett, mélyszégyen megdöbbenéssel ismerkedett meg Liliom urral, aki inparlamentáris kifejezéseivel hangos tetzésre bírta a karzaton elhelyezkedett rácvárosi aranyifjúságot. Liliom ur káromkodott, Muskátné nagysága nem kevésbé, Marika tőle telhetőleg, Julika szerényebben. Mikor alaposan kikáromkodták magukat, lezúzott az est, meg volt a razzia, Liliom olvadókönyv suttyogását, Julika visszauttagását a közönség elismerő köhögése honorálta, mire a függöny azon tanulsággal gördült le, hogy nem jó este kiülni a ligetbe, mert meghül az ember.

A második képben újabb káromkodó verseny keretében megtudta a közönség, hogy Liliom ur és Julika urhölgy viszonya nem maradt minál semmi következmények nélkül és miután azt Liliom a közönséggel egyidejűleg tudta meg, apai örömeinek hangos orditozásban adott kifejezést, mely örömkítőre a szemérmes Julikát távozásra bírta. A közönség élénk örömmel vett részt a derék Liliom apai örömeiben, mire Liliom a harmadik képben komolyan hozzászól a születendő gyermek anyagi függetlenségének megszerzéséhez. Liliom ur és Ficsur ur, ez utóbbi is elsőrendű haramia és városligeti előkelőség, rövid káromkodás után szakelődést tartanak a rablásból és gyilkolásból és a kö-

zönség élénk derűsége mellett indulnak a veszedelmes kirándulásra.

Negyedik kép egy rosszul sikerült rablómerénylet, Liliom öngyilkossága, majd halála. Ezt a szomorú halálesetet Liliom ur egy óra hosszáig tartó önvallomás keretében bonyolítja le, mely időt a közönség nagy része alvásra, a másik része köhögésre használt fel. A megrázó jelenetbe némi kis derűt szegény Julika siralmas jajgatása vitt, aki válogatott sértő kifejezésekkel rebegi el Liliom iránti szerelmét.

A zseniális szerző ezután megismertet bennünket az égi rendőrséggel. Distingvált, finom uri emberek, szakállal és anélkül. Liliom káromkodik, a közönség egy része ijedten hagyja el a színházat és mikor tizenhat évig tartó fürdés után — rózsaszínű viz kell hozzá — Liliom rövid látogatást tesz az elaggott Julikánál és leányánál, már csak kevesen kacaghattak a tisztára fürdetett csibészen.

És ezt a darabot Molnár Ferenc írta. Szinte hihetetlen. Molnár Ferenc, a zseniális író, a legnagyobb színpadi sikerek ünneplő hőse és nem Bakti Gyula, az utca költője. És ez a darab a fővárosban furorát csinált és vannak, akik mélyszégyen filozófiát is tudnak belemagyarázni ebbe a darabba. Hát mi nem magyarázunk bele semmit, meg se próbáljuk, nem érdemes vele annyira komolyan foglalkozni.

A mi színészeink jobb ügyhez méltó, illetőleg a Molnár Ferenc zsenijének kijáró lelkesedéssel foglalkoztak a darabbal. Ditrói kezébe volt letéve a cimszerep. A kiváló talentumu művész nem tudott semmi különösebb hatást sem elérni a vérszegény szereppel. Annyi szép siker után elviselheti a mai sikertelen szereplés emlékét. Kitűnő figura volt Ficsur szerepében Leővei és igazi kabinetalak Beregi a hordár szerepében. Egyszerűségében megrázó drámai hatást gyakorolt Novák Irén Julikája. Zalay Margit Marikája jó ízű alakítás. Benkőné elsőrangú Muskátnéja őszinte derűséget kellett. Az égi rendőrség szép szakállt ragasztott és állandó derűségben tartotta a közönséget.

A kifogástalan rendezésért Kulcsárt illeti sok dícséret, az unalmas közzenésért pedig Kacsob Pongrac a felelős. H. G.

* Az aradi színügyi bizottság ülése. Ma délután a színügyi bizottság ülést tartott. Folyó ügyek elintézésén kívül az Országos Színészegyesület Nyugdíjintézetének kérelmét is tárgyalta a bizottság és ennek teljesítéseként megengedte, hogy a színigazgató a közönségtől a nyugdíjalap gyarapítására szolgáló önkéntes adományokat szedjen a jegyek árának arányában. A jövő havi műsort Varjassy Lajos polgármester ismertette. A már most is műsoron levő darabokon kívül előadásra kerül Barry: Amihez minden asszony ért és drámai újdonsága is. Blaha Lujza, a Nemzeti Színház művésznője két estén át vendégszerepel. Április 12-én a Nagymama cimszertől 13-án a piros bugyellárisban Zsófiát játszat. A jövő hónap 11-én az országos gyermekszínház egyesület javára jótékonycélú előadás lesz a már lapunkban ismertetett programja. A bizottság megengedte, hogy ez alkalommal a helyárakat felemeljék. Általános bérletszűben tartják az előadást, amelyre jegyeket árulnak 8 ikától kezdve a színházi pénztárban. Az Országos Színészegyesület Nyugdíjintézet fordult a városhoz, hogy a színészeket a f. mortól megmentő intézményt részesítse támogatásban. A bizottság megengedte, hogy a közönség önkéntes adóját az igazgató az alapjuttassa el. A jegyek után szedhető illetékel

előtte ki erre a célra Páholyjegy után 20, két koronán felüli jegy után 10, két koronán aluli jegyért 6, karsati jegy után 2 fillért szedhet a pénztár. Fizetési kötelezettség nincs. A bérletjegyek után a bérletkötőt két százalék inkasszalható. Eckhardt Vilmos, a berlini Schiller színház tagja 12—20 német nyelvű előadásra kért engedélyt a színházszalon befejezte után az aradi színházban. A bizottság nem adott engedélyt.

* A debreceni színház pályázata. Tudvalévő, hogy Komjáthy János visszalépése után Zilahy Gyulának adta a debreceni tanács a debreceni színházat. Mint Debrecenből írják, a városi tanácshoz a törvényhatósági bizottság tagjainak aláírásával ellátott kérvény érkezett, mely főbebevezéssel támadja meg a tanácsnak a színház 1911—1914. évi bérletére vonatkozó határozatát és arra kéri a városi közgyűlést, hogy e határozat megsemmisítésével új pályázatot hirdessen a színház 1911—1914. évi bérletére. A főbebevezés utal annak a körültekintésnek a szükségére, melyet az ilyen nagyhorderejű kulturális kérdés, mint a színház bérbeadása, igényel és rámutat a mostani pályázaton Komjáthy János visszalépése folytán versenytárs nélkül maradt Zilahy Gyulának bíráira, amelyek azt igazolják, hogy a debreceni színház vezetésével járó köteleességekkel Zilahy Gyula ereje egyáltalában nincsen arányban.

* Szerdán reggel jelenik meg a magyar sajtó szenzációja: a „Világ”. Az új politikai napilap valósággal korszakalkotó lesz a magyar hírlapirodalomban. A politikában minden párttól teljesen függetlenül a magyar polgárság érdekeit fogja szolgálni, a demokrácia nyílt szava, józan hirdetője lesz, a társadalmi téren mindenütt a becsületes, modern törekvéseket szolgálja, foglalkozik az ország közgazdasági eseményeivel és hírszolgálatát gyors és pontos. Felelős szerkesztője Yartin (Nyitray) József, főszerkesztője Gerő Ödön, munkatársai a magyar hírlapirodalom legkiválóbbjai. Lapra elő lehet fizetni Aradon a Weisz Leó-nál, mely a lapot kora délután házhoz száll. Előfizetési ára egy évre 28 kor., egy hónapra 40 f. Egyes szám ára 10 fillér. 6861

* A cserkesz kozákok lovasgyakorlatai. A vi-egszébb lovas katonája a magyar huszár, legjobb lovas a világon a cserkesz kozák. Iletes lovas produkcióik bámulatra ragadták az embert. Az Uránia színház most mutat egy nagyszerű mozgóképét, mely a cserkesz kozákok páratlan lovasszüretét hozza élénk. Vad száguldás közben le és felugráló lovakról, aztán a ló hátán állva, repülnek el előttünk. Majd két lovat lovagolnak felváltva, aztán egy lovon ketten, hárman vágtatnak életveszélyes iramban. Ehhez fogható lovas bravukat még nem láttunk és érthető a közönség odázkodása, mellyel ezt a szenzációs képet nézi. A pazar műsor többi kiválósága közül felemlítjük Peters Paula mesteri produkcióit idomított állataival. Hatalmas kacagás kíséri a Teddi című gyermekesimyt és dr. Csippanznak, egy angol groteszk komikusnak humoros műnyait. A nagy értékű műsor szerdán kerül a utoljára. 241

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kártérítés — a fogságért. Négy évvel előtt gyilkosság történt Mácsán. A községk. gazdálkodóját, Pécsán Istvánt meggyilkolták. Az aradi királyi ügyészség a gyilkosok követésével Hekszán Petrut és még néhány társát, ugyancsak mácsai lakosokat vádakozott az esküdtek bűnösnek mondoták és a törvényszék egyenként 6—6 évi fegyházbüntetéssel sújtotta őket. Hekszán Petru és más bizonyíték, mint a vádlottársak teremtése, nem volt. Nem sokkal az íté-
re emelkedése után Hekszán Petru jelenkezett a királyi ügyésznél, hogy Hekszán teljesen ártatlansága és nincs a gyilkosságban. A vádlottak vallomása alapján Hekszán per-
dolamodott, aminek a bíróság helyt is
Sz. 307. február 18-án tartott új esküd-
lason Hekszán Petrut felmentették.
ezen 14 hónapot töltött el a fog-
hikor kiszabadult, folyamodott ügy-
nyf. Ferenc utján a királyi Kuria-
te, hogy az áratlanul elezenvedett

fogságért kártalanítási igényét 1400 koronában állapítsa meg. A királyi Kuria döntése alapján Székely Ferenc igazságügyminiszter a napokban hozott döntésével Hekszán részére 800 korona kártérítési összeget állapított meg, amit az állampénztárból ki is utaltatkozott.

HIREK.

— A munkapárt a II. kerületben. Az aradi munkapárt elnöksége tudatja a II. kerület választópolgáraival, hogy a munkapárt II. kerületi alakuló-gyűlését szerdán, e hónap 30-án este 8 órakor tartja meg a Zrínyi-utcai Nagy Lajos-féle Vadász-kürt-vendéglő külön termében.

— Az aradi románok és a választás. Az aradi Tribuna főhívást tesz közzé az aradi román nemzetiségű választókhoz, hogy a képviselőválasztás tekintetében egy párthoz se kössék le magukat, hanem várják be, a míg a nemzetiségi párt központi végrehajtó bizottsága a nemzetiségi érdekek nézőpontjából dönteni fog.

— Aradi küldöttség a temesmegyei főispán beiktatásán. Temesvármegye közönsége meghívta Aradvárost Joanovics Nándor főispán beiktató ünnepélyére. A várost Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok, Nemess Zsigmond dr. és Szabó Zoltán törvényhatósági bizottsági tagok fogják képviselni.

— A parlamenti botrány vizsgálata. A parlamenti botrány ügyében a vizsgálatot vezető Tóth rendőrtanácsos ma reggel utasította Di mitreanu József rendőrorvost, hogy menjen a két sebesült miniszter lakására és vizsgálja meg őket. Állapítsa meg különösen azt, vajjon a gyújtótartóktól és könyvektől eredő sebek behegedtek-e és így nyolc napon belül gyógyuló sebekről van-e szó?

A rendőrorvos még a mai nap folyamán eleget tett ennek a rendelkezésnek. Serényi Béla földművelésügyi miniszter, amikor megvizsgálták, ezt mondotta:

— Semmi bajom sincs már. Harcképes vagyok megint.

Hubert János miskolci lapszerkesztő az emlékezetes ülésen a karzaton ült. Tanusnak jelentkezett, mire a miskolci rendőrség kihallgatta.

Vallomási jegyzőkönyve ma délelőtt érkezett meg a budapesti rendőrségre.

— Az az impresszióm volt, — vallotta többek között Hubert, — mintha Polónyi inzultálni akarta volna a miniszterelnököt.

Halász Gyula főreáliskolai tanárt husvét hétfőjén hallgatta ki a rendőrség. A tanu elmondotta, hogy különösen Markos Gyula és Zakariás János buzgókodtak a tumultusban. A budapesti rendőrség már több ízben tartott helyszíni szemlét a képviselőházban. Ma megint kiszállott a parlamenti palotába egy rendőrtisztviselő. A feladata az volt, hogy az eddigi vallomásokban előforduló indikációkat összegegye tesse a valósággal. Gyújtótartók, könyvek, csomagok, tintatartók azon a helyen voltak e, amelyet a tanuk megjelöltek. A Ház ülés-ermét a nagy nap óta nem takarították ki, holott azelőtt a poriszívó gépnek sűrűn akadt munkája. De most a rendőrség meghagyta a haznagyi irodának, hogy ne nyuljanak semmihez, maradjon minden úgy, ahogy van.

A rendőrség a dobálásban való részvétellel a következőket gyanúsítja alaposan: Zakariás János, Eitner Zsigmond, Markos Gyula, Hoffmann Ottó, ifj. Madarász József és Beck Lajos. Ezeket 31-én hallgatják ki.

— A főkapitány hivatalában. Sarlot Domokos főkapitány betegsége miatt felgyógyult és ma reggel átvette helyetteséről, Green Nándor főkapitánytól hivatala vezetését.

— Tábornokok és törzstisztek nyugdíjazása. Néhány nap előtt a hadügyminiszter és a két állam honvédelmi miniszterei szigorúan titkos parancsokat küldtek a hadtest, illetve a honvédkerületi parancsnokságoknak. Fel-szólítják a parancsnokló tábornokokat, hogy az alájuk rendelt összes tábornokokat és törzstiszteket személyesen vizsgálják felül és figyeljék meg, vajjon teljesen megfelelnek-e a hadi szolgálathoz követelményeinek? Ha a megfigyelés nem jarna kielégítő eredménnyel, akkor a parancsnokló tábornokoknak jogukban áll a szolgálatképtelen tábornokokat és törzstiszteket azonnal orvosilag felülvizsgáltatni és nyugdíjaztatásuk iránt a kellő intézkedéseket megtenni.

— A Magyar Hírlap jubileuma. Husvét-i számával a Magyar Hírlap, ez a kitűnően szerkesztett népszerű fővárosi esti lap husz éves fennállásának jubileumát ülte meg. Mező-kollegiálissal üdvözlőjük jubiláns lapjárunkat s illusztris cikkirő gárdáját, szerkesztőségét és a lap kiváló főszerkesztőjét, Márkus Miksa udvari tanácsost. A 224 oldalra megjelenő, rendkívül tartalmasan szerkesztett ünnepi számba a szerkesztőség és a magyar írói és újságírói gárda legjaván kívül értékes cikkeket írtak: Andrássy Gyula gróf, Hadik János gróf, Wlassics Gyula, Sztérynyi József és Windisch-graetz Lajos herceg.

— Tisza István levele. Megírtuk, hogy több aradi hölgy egy, virágokból font, gyönyörű husvét-i tejást küldött Tisza István grófnak. E virágküldeményre tegnap érkezett Aradra Tisza István gróf köszönő levele, melyet Urbán Iván főispán nevéhez intézett s melyben meleg szavakban mond köszönetet a kedves és poetikus figyelemért, kérve Urbán Ivánné urhölgyet, hogy tolmácsolja halálját a virágok küldő előtt.

— Az orosz cár György hercegért. Belgrádból táviratozzák: A cár Péter királlyal folytatott beszélgetése közben leplezetlenül kifejezte rosszallását György hercegnek Belgrádból való száműzése miatt. A cár azt mondta, hogy ezt a büntetést a legnagyobb mértékben helyteleníti. A cár meg kijelentette, hogy György herceg bármikor beléphet az orosz hadseregbe. Péter király azt válaszolta, hogy Belgrádból való érkezése után a herceget azonnal visszahívja a fővárosba.

— Házasság. Ilencfalvi Linzer Armin március 28-án házasságot kötött Sipos Margittal.

— A tűzhányó hegy pusztításai. Római távirat jelenti: Az Etna rövid szünet után ismét működik. A négyszáz méter széles és 16 méter magas láva-folyam három irányban terjed. Az egyik ág Sanct-Leo irányába tör és ez idő szerint két kilométernyire van a lakóházaktól. Egy másik ág nyugatra Nikolozi felé terjed, egy harmadik pedig 3 kilométerre van Oklerótól és utjában sok szőlőkertet pusztított el.

— Titokzatos gyilkosság. Nizzából táviratozzák: Szombaton éjjel titokzatos módon meggyilkolták Charloise Agostont, a nizzai esilagvizsgáló-intézet igazgatóját. Charloise a feleségével és a szobaleánnyal éppen csomagolt, mikor hirtelen valaki felrántotta az ajtót és agyonlőtte az igazgatót. Éppen akkor arra ment három rendőr, akik utána vetették magukat a gyilkosnak, de az nyomtalanul eltűnt. Az igazgató nyomban meghalt, a gyilkosról semmit sem tudnak.

— Eljegyzés. Adám Mátyás eljegyezte özv. Herzog Józsefné leányát, Jolánkát. (Minden külön értesítés helyett.)

— Kell Manó cég ajánlja országos hírű ruhadiszeit. Telefon szám 673. 62

— A kormány és a községi takarékpénztár. A főváros, a mint ismeretes, elhatározta, hogy községi takarékpénztárt létesít. A takarékpénztár szervezési és kezelési szabályzatát föl is terjesztette a kormányhoz, ahol azonban, — a mint a „Hírel” értesül, erős kifogások merültek fel mindenek előtt az alapszabályok érdemleges, vagyis üzleti része ellen.

A kisebb jelentőségű észrevételektől eltekintve, a kormány nem hajlandó a fővárosi takarékpénztár üzemeltetését abban a formában elfogadni, amelyben ezt a közgyűlés megállapította. Az alapszabálytervezet szerint ugyanis a fővárosi takarékpénztár nem foglalkozhatik ipari, kereskedelmi és forgalmi vállalatok alapításával, spekulációs tőzsdéi üzemekkel, részlet- és igérvényüzlettel, de ezeken kívül a takarékpénztár minden pénzügyi és bankszerű üzletet kultiválhat, sőt a rendes üzletágakon kívül foglalkozhatik kézzel fogható üzlet létesítésével, a főváros által létesített vagy megszerzett üzemek kezelésével, telkek parcellázásával, sőt hazai törvényhatóságok és községek részére kölcsönök nyújtásával is. A fővárosi takarékpénztár tehát jóval több üzletággal kíván foglalkozni, mint a külföldi községi takarékpénztárak bármelyike, hozzá anélkül, hogy erre a célra elegendő és megfelelő természetű tőkével rendelkezne, úgy, hogy a fővárosi takarékpénztár tervezett üzletköre inkább veszedelmesnek, mint hasznosnak látszik a fővárosra nézve. Arról ma már szó sem lehet, hogy a kormány ezt a tervezetet ily módon jóváhagyja és egészen biztosra vehető, hogy a létesítendő fővárosi takarékpénztár üzletköre egész szorosan a takarékpénztári üzlet keretében fog csak mozoghatni, amint azt a külföldi községi takarékpénztáraknál látjuk. A kormány egyéb kifogásai közül a jelentősebbek a fővárosi takarékpénztár szervezetére vonatkoznak. Az alapszabálytervezet szerint tudva evőleg az új takarékpénztár a törvényhatósági bizottság felügyelete alatt állna és ügyeit a választmány, az igazgatóság és a felügyelő bizottság intézné. A takarékpénztár, mint a főváros intézete, tulajdonképpen egyéni cég és a kormány ugy kereskedelmi jogi, mint közigazgatási szempontból erős kifogással, hogy ennek dacára az új intézet szervezete egészen társulati alapokon nyugszik. A kormány szerint ez a szervezet nem felel meg a kereskedelmi jognak, de tovább menve, megakadályozza, hogy az intézet egészen szerves összefüggésbe hozassék a főváros adminisztrációjával. Ebből a szempontból egyáltalában nincs szükség a felügyelő bizottságra, mert ezt a munkát sokkal jobban el lehet végezni, ha a főváros számvevőségét megfelelő tisztviselőkkel kiegészítik és az igazgatóságot is nem szabad úgy szervezni, mint egy részvénytársulati intézet igazgatóságát, mert ennek nem is volna értelme. Hiszen a fővárosi takarékpénztár igazgatósága érdekeltviszonyban nem állna az intézethez és az intézet biztonságát elősegítené, ha ügyvitelét a tisztviselői felelősség is fedné.

— Halálozás. Major Gyuláné, szül. Weisz Ida Eszter Mária urnő a budapesti István uti szanatóriumban e hó 28-án reggel 6 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Az elhunytat Kőrösbányán a róm. kath. egyház szertartása szerint fogják e hó 31-én, csütörtökön délután 2 órakor örök nyugalomra helyezni.

— Gyújtogató zenész. Pankotáról jelentik, hogy Risik Richárd kovácmester házáat egy, a házban lakó cigányzenész felgyújtotta. A zenész összeveszett a szintén e házban lakó barátjával és elakarta pusztítani, úgy, hogy álmában rágyújtotta a házat. A kovács kára nagy. Emberéletben nem esett kár. A zenészt letartóztatták.

— Harc a katonák között. Székesfehérvárról táviratozzák: Az itt állomásozó 12. ulánuszereg több horvát legénye vasárnap az utcán összeverekedett egy honvéddal nagygyal, majd mikor annak hívására készség jött a kazárnyából, az utcán formális csata keletkezett. Egy Boksics Gyuro nevű horvát tizedes holtan maradt az utcán. Hétfőn megismétlődött az eset az ulánusok és a honvédek között és több katona megsebesült. A városban nagy a felháborodás az ulánusok ellen és megtorlást követelnek.

— Öngyilkos mérnök. Csabáról írják: Sajkár Dezső békési községi kisegítő mérnök igen tehetséges, de nyugtalan természetű ember volt. Valami különös állandó izgatottság űzte, hajtotta folytonosan, hogy ne maradjon egy helyen soká, hanem menjen tovább, ahol talentumát talán jobban tudja érvényesíteni. Így történhetett meg csak, hogy ez a löcsei születésű 55—56 éves ember vagy 60—80 helyen volt már különböző alkalmazásban, mielőtt Békésre került volna kisegítő-mérnöki minőségben, hogy az utak törzskönyvezési munkálatainál segédkezzen. Sajkár jó közhivatalnoknak bizonyult, de szerencsétlen természete Békésen is csakhamar kitört rajta. Azt képzelte, hogy őt tönkre akarja tenni mindenki, első sorban pedig Balázs József főmérnök. Ez a mánia lassanként egészen betegséggé fokozódott nála. Pár héttel ezelőtt egy öt ivre terjedő gépirásos panaszt nyújtott be Balázs főmérnök ellen az ügyészség és a járásbíróshoz. A panaszos irat kuszt, rendszertelen stílusa, gondolatfűzése, lehetetlen állításai kétségtelenül magukon viselték az elmebaj erős tüneteit. Frey Géza dr. járásorvos meg is vizsgálta Sajkár Dezsőt és kons atálta róla, hogy közveszélyes őrült. Szép szerével sikerült is csütörtökön Sajkárt bevenni Gyulára, ahol megfigyelés alá vették, aztán hazaengedték. Sajkár Dezsőn odahaza újból erőt vett a roham és elmezavarában pénteken délután a szájába lőtt. Meghalt.

— A jószívű emberekhez. Bach Vilmos, aki 30 év óta Aradon pincér, s aki a Boeskey-tér 3. számú házban lakik, könyöradományért fordul a jószívű emberekhez. Felesége, aki 3 évig betegeskedett, ma meghalt. Bachnak négy kis gyermeke van, akik a legnagyobb nyomorban élnek, mert az utolsó fillérjét is felesége betegsége emésztette fel. Most teljesen a jölelkű emberek és egyesületek könyörületére támaszkodik.

— Köszönetnyilvánítás. Alant nevezettek voltak szívesek az aradi 1848—49-es honvédek részére adományozni és pedig ónagysága özv. Reicher Ferencné 500 koronát, Lehrman Viktor dr. törvényszéki bíró 10 koronát és Vermes Márton főpincér 1 kor. 44 fill. Az aradi 1848—49-es honvédegylet e nemes adományokért ezúton a legáltalánosabb köszönetét nyilvánítja. Simay István egyleti elnök, May Soma jegyző.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban március 29-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Utrata Ferenc szabónak Mária nevű leánya, Orosz János kovácsnak Erzsébet nevű leánya, Sz. Nagy Lajos máv. hivatalszolgának Irén nevű leánya, Kett Lajos szabónak Ilona nevű leánya, Tassiu Gábor napszámosnak Aranka nevű leánya, Schusster Oswald vaggongyári főmérnöknek Dóra nevű leánya, Barna János magántisztviselőnek Erzsébet nevű leánya, Oroszi András ácsnak József nevű fia, Vörös György déligyümölcs kereskedőnek Sándor nevű fia, Tóth Vilbald Jakab villanyszerelőnek Ferenc nevű fia, Neidenbach Ödön tornatanárnak Ödön nevű fia. Meghalt: özv. Békési Mátyásné 84 éves városi segélyezett, Gális Anna 29 éves napszámosnő, Vig Erzsébet 8 napos leány, Hirachhora Jakabné 75 éves magánzónő, Tulkán Jánosné 26 éves gépészneje, Kransz Katalin 15 hónapos leány, Kiss Mihály 88 éves városi szegény ápoló, Kovács Béla 79 éves tőkepénzes, Rózsa Ferenc 6 hónapos fiú, Frantó Mária 60 éves leány, Urbán Pál 72 éves szegényházi ápoló, Fejes Janka 1 és fél éves leány, Beer Jakabné 72 éves magánzónő. Házasságot kötött: Kelemen Ignác polgári iskolai tanár Eckstein Etta tanítónővel, Szathmáry Lajos és Borbély S.

rával, Luffer Antal kádármester Blaha Franciskával, Wolfchmidt Ferenc vaggongyári munkavezető Richter Máriával.

— Értesítés. A gyászoló közönség szíves figyelmébe ajánlok legmodernebb típusban síremlékeket, melyeket személyesen készítek és a legnagyobb gyárosoktól szerzek be a szokot raktáron tartom dusan felszerelve nagy választékban. Tervezéseket művészies kivitelben és költségvetést díjtalanul készítek el. Legelőnyösebb beszerzés. forrás. Minden munkáért és anyagért szavatolok. Vidékre is készséggel azonnal szállítok. Tisztelettel Menrath József, József főherceg-ut 11. (Evangelikus templommal szemben.) 1406

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

Révolverlövés a kávéházba.

Garázda legények az Andrássy-téren.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Hétfőn este nyolc óra után négy beborozott ember egyfogatu bérkocsin végig hajtott a város legforgalmasabb terein és utcáin. Duhajkodó kedvükben mindenütt a legkomolyabban veszélyeztették az utcán járó közönség életbiztonságát is. A revolver-lövöldözést választották ünnepi mulatságnak Szolák János irnok, Weinberger Mór, Krisa Antal és Sonn Antal iparossegédek. A Tőköli-téren kezdtek és a Szabadság-téren folytatták a veszedelmes tréfát, de míg itt csak a levegőben elsütött revolverekkel ijesztgették a közönséget, addig a Fehér Kereszt-szállodánál a legkomolyabb alakban vált közveszélyessé a négy részeg garázdálkodása.

A Deák Ferenc-utcai sarok asztalnál ült egy uri társaság csendes beszélgetésben elmélve; ezt a helyet szemelték ki gonosz tréfájukul a merénylők. Az egyfogatu bérkocsiból egyikük célba vette a kávéház tükör ablakát és a társaság feje fölött röpített golyót a helyiségbe. Csörömpölve hullott az üvegeszerép a járda aszfaltjára, a golyó pedig a falba fúródott.

Személyben a löveg kárt nem tett. A rendőrség a merénylet színhelyéről megszökött lövöldözőket az új folyamán előállította egyik éjjeli kávéházból és igazolás után elbocsátották őket. Ugy a bünyevitő, mint a kártérítési eljárást megindították ellenük.

BŐRBAJOKAT,

bőrkiütéseket, daganatokat és sebeket, a melyek vérszegénységből erednek és nem akarnak gyógyulni, a

Scott-féle Emulsió

As Emulsió vándorlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyet — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

szüntet meg legjobban. A legtöbb alkatrészek, amelyek izleti módon könnyen emészthető krém-mé egyesítettnek a kiváló SCOTT-féle eljárás által, a 5741

SCOTT-féle EMULSIÓ-t

a legkiválóbbá tették és kétségbevonhatatlan hírnevet biztosítottak számára ezeknél a bajoknál.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér. Kapható minden gyógyszertárban.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség —

357

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Összes vidéki tudósítónk figyelmét felhívjuk a most folyó politikai mozgalmakra. Szigorú kötelességükre tesszük, hogy a kerületükben vagy a községükben történő mindennemű politikai eseményről azonnal, lehetőleg telefonon értesítsenek bennünket, a szerkesztőség hivatalos órái alatt (délután 3-tól 7 óráig.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

== Meghívás az Aradi Nyomdarszövet-társaságnak 910. évi április hó 7-én délután 5 órakor az „Aradi Közlöny” helyiségében tartandó XVI. évi rendes közgyűlésére. Tárgy: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései az 1909. üzleti évről vonatkozólag. 2. Az 1909. évi mérleg és az üzleti számla megállapítása és az üzleti felelős hovatartozása tárgyában határozathozatal. 3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása. 4. Esetleges indítványok. Az Aradi Nyomdarszövet-társaság igazgatósága. Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít. A részvények a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a társaság pénztáránál leteleendő.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujrad, márc. 29

Az időjárás roppant változó. Most dacára, hogy a tavasz már hivatalosan is beköszöntött, hűvösebb jellegű napok uralkodnak, amelyek azonban a mezőgazdasági állapotról nem árulkodnak.

A gabonaüzlet irányzata lanyha.

A mai piacon eladásra került:

200 mm. buza	12.50—12.80
400 mm. tengeri	5.60—5.65
Rozs	8.00
Zab	6.60
Árpa	6.10

A gabonák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktörzsa.

Távíráti tudósítás.

Budapest, március 29.

Készárú: Kínálat, vételkedv korlátolt, 3 ezer mm. 3 fillérrel olcsóbb. Amerika 3/4-el magasabb.

Az arad 50 kilókonsz szállítás:

	Déli	2 Szat
árát	árát	árát
Tengeri 1910. májusra	6.11—6.12	6.10—6.12
Buza 1910. áprilisra	13.47—13.48	13.39—13.40
Zab 1910. áprilisra	7.15—7.16	7.15—7.16
Rozs 1910. áprilisra	8.42—8.43	8.42—8.43
Buza 1910. októberre	11.29—11.30	11.20—11.21
Buza 1910. májusra	13.43—13.44	13.38—13.39
Rozs 1910. októberre	8.43—8.44	8.37—8.38

Zárul 5 órakor.

Csatorák hitelrészvény	631.75
Magyar hitelrészvény	837.20
Közveti vasut	713—

Felolós szerkesztő:
BOLGAR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi március hó 30-án:

Érlet. C) Törlet.

Liliom

(Egy csirkefogó élete és halála.)

Enda 7 képpen. Irta: Molnár Ferenc. A kísértő zenét szerzője: Kacsóh Pongrácz.

SZEMÉLYEK:

Liliom	Ditr 1. Mór.	Kapitány	Vass Jenő.
Guli	Novák Irén.	Oreg rendőr	Kulcsár L.
Iari	Zalai Margit.	Muskatné	Benkőné.
Icsur	Leóvey Ló.	Lujza	H. Harmath J.
egő	Beregi S.	Hol underné	Fellinusné.
Imzmann	Delly Lajos.	Fogalmazó	Várnay Jenő.

Közdete este 7 óra 15 perctől.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Boró Simon-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. március 30-án, szerda:

1. Ne játszd a szerelemmel. Dráma. — 2. Peters Paule állatidomításai. Látványosság. — 3. A hős. Bohózat. — 4. Vajkésítés Normandiában. Természet után — 5. Tódó. Bohózat. — 6. Cserkész lovaggyakorlatok. Látványosság. — 7. Dr. Csirpanz. Kacagató. — 8. Pierrot hűtlen-sége. Életkép. — 9. Gyors karrier. Bohózat.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen emlékü fiam

ifj. Magyar Ferenc

elhunyta alkalmával a nagyközönség részéről megnyilvánult részvétet, úgy hátramaradt hitvese, mint családom minden egyes tagja, valamint a magam nevében is hálás szívvel köszönöm.

Arad, 1910. március hó 29.

1556

Magyar Ferenc.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó férjem

Rácz Sándor

háztulajdonos

avatalára koszorút helyezni szívesek voltak és ezáltal mély fájdalommat enyhíteni igyekeztek, továbbá a Magyar nyelvterjesztő és Fillér egyesületeknek is, a tiszteletesen való részvételükért ezúton fejezem ki hálás köszönetemet.

Arad, 1910. március hó 29-én.

1558

Rácz Sándorné.

Valódi brünni szövetek

az 1910 évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m hosszú	1 " 10 "
elegendő teljes férfi-	1 " 12 "
ruházat	1 " 15 "
(kabát, nadrág és mellény)	1 " 17 "
ára csak	1 " 18 "
	1 " 20 "

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért épüget felöltő szöveteket, turista-lodent, selyemkamgarnt gyári áron küld a mindenütt ismert megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn/4.

Minták ingyen és bérmentve.

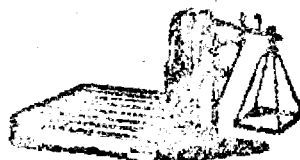
6811

Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szövet-szükségletét directe a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél rendel. Oriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből. SZABOTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK! Bármely kis megrendelés teljesítése szigorúan mintahű és figyelmes.

Gartner Márk

épület és műlakatos, mérlegkészítő és javító műhelye

Arad, Szabadság-tér 11

Van szerencsém értesíteni egy helybeli, mint a vidéki keres-

kedőket, hogy mindennemű

mérlegeket,

ugyszintén

== súlyokat ==

pontosan és jutányos árak mellett készítek és javítok.

Szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel

Gartner Márk.

1742 épület és műlakatos, mérlegkészítő.

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban.

arany és ezüstművekben. Arad legnagyobbszámú és ékszertárgyára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek. TELEFON 438. TELEFON 438

Akar nőülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok, törvénytelen gyermekkel, testi hibával stb.) 5—500.000 korona vagyonnal fel vagyunk hatalmazva megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, irjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18. Deutschland. 678

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

cipész-üzletemet

műhelyemmel együtt

Boros Béni-tér 9. sz. alá helyeztem át,

hol raktáron tartok saját készítményű mindennemű női- és férficipőket legjutányosabb árak mellett. Mérték utáni rendeléseket izléses kivitelben pontosan elkészítek ugyszintén javításokat is.

További szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri és női cipész

561

Rendkívüli olcsó árakban árusítunk

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

FLEISCHER

Arad, Szabadság-tér 12. sz.

Telefon 473. szám.

Készlet a gyári raktár.

A hölgyközönség szíves figyelmébe!

ajánlom a most megérkezett tavaszi
Párisi, Bécsi, Prágai

női kalap modelleket.

Kiváló tisztelettel

Salzer Nelly

Szabadság-tér 10., földszint.

1304

NAGY OCCASSIO!!

Mautner R. olcsó áruházában Hunyadi-u. l.

Párti vétel folytán alkalmam volt az alanti árukhöz olcsón hozzá jutni, úgy, hogy módomban van a n. érd. közönségnek feltűnő olcsó árban rendelkezésére bocsátani, a míg ezen készletem tartani fog. 1515

Francia delének és batisztok, voálók, angol sephirek, selyem ruha vászon minden divatszínben. Női costüm kelmék.

Angol férfi szövetek félárban. Selymek félárban.

Asztalneműek, vásznak, szőnyegek és ágyterítők.

Üzleti órák 8—12. és 2— $\frac{1}{2}$ 8 óráig.

Mautner R. olcsóságok áruháza.

Inkai Tóth Lajos-féle
paulisi hegyi

ó-bor

úgy kisebb, mint nagyobb mennyiségben kapható

Wesselényi-utca 26. szám alatt. — Érdeklődőknek az Andrássy-téri szabóüzletben felvilágosítás adatik. 1532

Rövid időre

valódi és eredeti párisi

női kalapokból

kiállítás rendezek

a Rozsnyay-féle ház első emeletén, Eötvös-utca 1. sz.

Tisztelettel kérem a mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy be- vásárlásaival április hó elsejéig várjon, amikor is párisi utamból visszatérek. 1066

K. Ritscher.

Uj épületfa üzlet!

Van szerencsém a t. c. építő és építtető közönség szíves tudomására hozni, hogy a **Radnai uti vármháznál új épületfa üzletet nyitottam**, hol mindennemű épület és asztalos anyagban nagy raktárt tartok és azt a **legjutányosabb árban árusítom**.

Az anyagnak elszállítását a város területén bárhova **ingyen eszközöm**. 1232

Ajánlom továbbá saját mészkecencémben termelt **1. oszt. építő- meszet** waggononkénti szállításra, valamint saját erdőmből termelt

tűzifát.

Léceci portland cementgyár egyedelárusítója nagyban és kicsinyben.

Telefon 752. szám.

BRAUN ADOLF,
fakereskedő.

A n. é. közönség szíves figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Andrássy-tér 8. sz. a. 1910. április hó 1-én egy dusau berendezett

arany-, ékszer- és órá-üzletet nyitok.

Midőn ezt a n. é. közönséggel tudatom, megjegyezni bá- torkodom, hogy az összes külföldi városokat beutazván, ki- tűnő szakképzettséget a legdivatosabb tárgyakra vonatkozó- lag magamnak ez uton megszereztem, úgy, hogy azoknak finom kivitele és olcsóságára nézve velem senki sem verse- nyezhet. 1509

Üzletemben a mai korszaknak megfelelő legjobb és leg- szebb inga-órák, arany és ezüst férfi és női zsebórák, ébresz- tők 5 évi jótállás mellett, továbbá a legdivatosabb gyűrűk, fülbevalók, melltűk úgy aranyban, mint ezüstben a legolcsób- ban kaphatók.

Becserélések és javítások is olcsón és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Tört aranyat veszek és kicserélek.

Magamat a n. é. közönség szíves jóindulatába és párt- fogásába ajánlva, biztosítom, hogy mindig főtőrekvésem lesz, igen t. vevőimet a leggondosabban kiszolgálni, hogy teljes bizalmukat kiérdemelhessem.

Kiváló tisztelettel

Brandes D.

óra- és ékszer-üzlete

Arad, Andrássy-tér 8. sz.

Katolikus templommal szemben.

Olcso bevasárlási forrás!

Kilényi C. és Társ

a „Kék golyóhoz“ 291

Arad, József főherceg-ut 11. sz.

Vászon maradványok minden árban!

A tavaszi idényre! Ajánljuk nagyválasztéku szövet, delain, zephir és karton raktárunkat a legolcsóbb árakon. Fegyházban kötött harisnyák.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket ki váltok és veszek. Farkas Streicher Arad Tökölly-tér 1. 508

Telefon 348.

Husserl Manó
bádogos
vizvezeték szerelő
Javitások 161

olcsón és gyorsan.
Arad, Szt. Pál-utca 11.

Himzésben oktatást

ad e szakmában igen jártas urinő jobb házból való leányoknak, nagyon jutányos díjazás ellenében, továbbá monogrammm, fehér és lapra himzendő munkák elkészítését olcsó ár mellett elvállal. — Tökölly Imre-utca 11. szám, I. emelet, ajtó 7. 1494

10 perccel

a vonat érkezése után házhhoz szállítjuk az összes fővárosi napilapokat havonként vagy negyedévenkénti előfizetésre, valamint számonként is. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrassy-tér 16. 671

Egy ügyes

kiszolgáló rőfös, női és férfi divatárus segéd, ki a román nyelvet bírja, azonnal alkalmazást nyer. Fizetési igényekkel sajátkezűleg irt ajánlatok beküldendők Schvarcz Salamon Tenke, Biharmegye. 1497

Jó forgalmu

élelmiszer és csemege üzlet vidéken azonnal eladó. Cím a kiadóban. 1531

Egy csinosan

butorozott, külön bejárata, szép, tágas szoba azonnal kiadó Batthány-utca 9. sz. ajtó 9. 1558

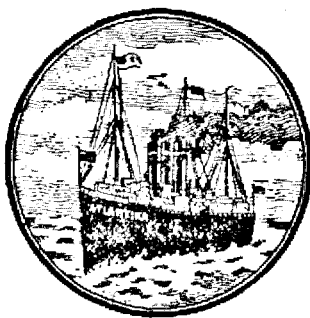
Német bonne

egy nagyobb leány mellé kerestetik Ki zongorázni tud, előnyben részesül. Cím a kiadóban. 1552

Legújabb rendszerű villanyüzemű kávépörkölő.

MA

tudja már mindenki, hogy

állandóan friss pörkölésű, fűszer és petroleum káros szagától mentes

KÁVÉ, TEA és RUM

csakis az

951

Atlantika

kávé- és teabehozatánál
Arad, Andrassy-tér 20. sz. a. kapható.

VÁROSI ÉS MEGYEI TELEFON 609. SZ.

VÁROSI ÉS MEGYEI TELEFON 609. SZ.

Szakszerű, példásan tiszta kezelés.

Végre megjelentek

Dóczy, Fráter és Balázs nótáskönyvei, melyek együttesen, tokban 5, külön 2 koronájával kaphatók. A magyar dalköltészet e több, mint 100 koronát érő gyöngyei csak rövid ideig lesznek ez olcsó kiadásban forgalomban. Rongált dobozu levélpapírok minden elfogadható árban kaphatók. Vidékre pontos kiszolgálás. — Kerpel Izsó könyvkereskedése, Aradon. 525

Felső kereskedelmi iskolát

végzett, gyakorlottabb keresztény fiatalember, ki katonai kötelezettségének eleget tett, alkalmazást nyer 150 kor. kezdőfizetéssel. — Ajánlatok az eddigi alkalmaztatás megjelölésével „Önálló“ jelige alatt a kiadóba kéretnek. 1148

500 korona

óvadékkal pénzbeszedői vagy más bizalmi állást keresek. Arad és környékén teljes ismeretséggel bírok. Cím a kiadóhivatalban. 1551

Deák Ferenc-utca 8. sz.

ház, kataszteri felvétel szerint 541 ööl belterülettel eladó. Értekezni lehet a házban lakó tulajdonosokkal. 1473

Jó étéd fejében

angol órát adná londoni tanítónő. Ajánlatok küldendők Gásza Sándor Weitzer János-utca 15. sz. 1559

Egy jó karban levő

himzett zongora terítő jutánycsan eladó. Cím a kiadóban.

Különbejárata

modernül butorozott szobát keresek belvárosban lehetőleg fürdőszoba használattal. Cím a kiadóhivatalban.

Mielőtt

butort

vásárolna, tekintse meg raktáron levő modern háló-, ebédlő- és egyéb butoraimat, melyeket üzletáthelyezés miatt jutányos áron elárusítok.

Tisztelettel

Molnár Antal

asztalos-mester. 1501

Arad, Part-utca 4. májustól Kápolna-u. 3.

A huszárönkéntesek panziójában

öt hónapig használatban volt egyébként új s ámba menő háló szoba és egyéb butor berendezések 1557

minden elfogadható árért

f. hó 31-én csütörtökön 8-12 óráig eladatnak.

Venni szándékozók kéretnek pontos időben megjelenni Boros Béni-tér 7. sz. I. emelet.

Bámulatos olcsó árak.

Szenzáció!

Bámulatos olcsó árak!

Értesítés. A Boros Béni tér 20/a sz. a., LAENDLER-palotában megnyílt egy alkalmi

karlsbadi porcellán edény kereskedés

hol mindenki szükségletét féláron fedezheti csak rövid ideig! — Eladás nagyban és kicsinyben darab és kilós árra. — Vendéglősöknek különösen figyelembe ajánlva.

Arad, mindenki részvenytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festékgyáranak festékéve.